

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2546

ชนาวุฒิ พรมดี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารบริการสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**HIGH SCHOOL STUDENTS' KNOWLEDGE ABOUT
NARCOTICS AND THEIR ATTITUDE TOWARDS THEM :
SIRINDHORNVITTAYANUSORN, SIRINTHORN DISTRICT
UBON RATCHATHANI PROVINCE**

2003

THANAWUT PROMDEE

**AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIRMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
MAJOR IN HEALTH CARE MANAGEMENT
FACULTY OF PHARMARCEUTICAL SCIENCES
UBON RAJATHANEE UNIVERSITY
YEAR 2005
COPYRIGHT OF UBON RAJATHANEE UNIVERSITY**

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารบริการสุขภาพ คณะเภสัชศาสตร์

เรื่อง ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสตรีนครวิทย์วิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย นายชนาวุฒิ พรหมดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

..... (รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร ศรีพานิชกุลชัย)	ประธานกรรมการ
..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมมนา มูลสาร)	กรรมการ
..... (ดร.ไพบุลย์ ดาวสศไส)	กรรมการ
..... (รองศาสตราจารย์ ดร.นนิตย์ ชีระวัฒน์สุข)	คณบดี

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีรับรองแล้ว

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ วิโรจนฤฎ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา พ.ศ. 2548

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความช่วยเหลือดียิ่งจากอาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร ศรีพานิชกุลชัย ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมมนา มูลสาร และ ดร.ไพฑูริย์ ดาวสดใส อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารบริการสุขภาพคณะเภสัชศาสตร์ รุ่นที่ 1 ที่เอาใจช่วยและให้คำแนะนำในการศึกษามาโดยตลอดโดยเฉพาะคุณบัญญัติ พลสวัสดิ์ ผู้ช่วยสาธารณสุขกิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี นายสุวรรณ โลมะรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำ

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอมอบความดีทั้งหลายจากการศึกษาระดับนี้แด่บุพการีผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดี ญาติพี่น้อง ครอบครัวและอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง จึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ธนาวุฒิ พรมดี

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

โดย : ธนาวุฒิ พรมดี

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา : การบริหารบริการสุขภาพ

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : รศ.ดร.บังอร ศรีพานิชกุลชัย

ศัพท์สำคัญ : ความรู้ ทัศนคติ สารเสพติด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษากับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดและ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคน จำนวน 207 คน เก็บข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2546 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมมาตรฐาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ม. 4 มีอายุ 17 ปี เป็นเพศหญิง เงินที่ได้รับต่อวันไม่เกิน 20 บาท ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาทุกๆ วัน สภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดา อยู่ด้วยกัน และพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา นักเรียนส่วนน้อยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่แสดงออกเป็นประจำคือขาดเรียนและดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัวที่สำคัญมาก ส่วนใหญ่จะไปปรึกษาบิดาและมารดาเป็นลำดับแรก

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 65.7) มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 67.6) โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดดีกว่านักเรียนชาย ($p = .001$) นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับ

ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ($p = .430$) และความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์ ($r = -.118$, $p = .089$) กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ABSTRACT

TITLE : HIGH SCHOOL STUDENTS' KNOWLEDGE ABOUT NARCOTICS AND THEIR ATTITUDE TOWARDS THEM : RINDHORNVITTAYANUSORN, SIRINDHORN DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

BY : THANAWUT PROMDEE

DEGREE : MASTER OF SCIENCE

MAJOR : HEALTH CARE MANAGEMENT

CHAIR : ASSOC. PROF. BUNGORN SRIPANIDKULCHAI, Ph.D.

KEYWORDS : KNOWLEDGE, ATTITUDE AND NARCOTICS

The purposes of this study were 1) to examine the knowledge about and attitude towards narcotics, 2) to study the correlation between gender, the amount of knowledge about, and attitude towards narcotics, and 3) to study the correlation between the knowledge about and attitude towards narcotics of 207 high school students at Sirindhornvittayanusorn in Sirindhorn district, Ubon Ratchathani province. The research was carried out in May 2003 using a questionnaire. The collected data was analyzed by a standard program.

Most of the subjects studied in Mattayom 4 and were 17 years old. They received less than 20 baht per day and were given updated information concerning narcotics daily for a month. In addition, most of them lived at home with both parents. Only a few of them behaved inappropriately such as absence from school and the drinking of alcohol. When having problems, most of them consulted their parents first.

The results showed that most of the students had knowledge about narcotics (65.7%) and had positive attitudes towards the information provided about narcotics (67.6%). The correlation between the students' gender and their attitude was positive ($p = .001$). In particular, female students reacted more positively towards the received information about narcotics than male students. However, the correlation between students' amount of knowledge they had about

narcotics and their attitude towards the information provided about narcotics was negative ($p = .430$). Also, the correlation between students' knowledge about narcotics and their attitude was negative ($r = -.118, p = .089$).

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)	5
1.3 สมมติฐานในการวิจัย (Hypothesis)	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.7 คำนียามศัพท์เฉพาะ	7
2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดทฤษฎี	8
2.2 นโยบายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใส่สารเสพติดของนักเรียน	19
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	26
3.2 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	28
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	29
3.7 การแปลผล	29
4. ผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลทั่วไป	31
4.2 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	35
4.3 ทักษะคติเกี่ยวกับสารเสพติด	42
4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน	47
5. อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 อภิปรายผลการศึกษา	49
5.2 ข้อเสนอแนะ	53
เอกสารอ้างอิง	55
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความรู้และทักษะคติเกี่ยวกับสารเสพติด	62
ประวัติผู้วิจัย	68

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม	32
2	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน	34
3	จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเมื่อมีปัญหาต่างๆ ตามลำดับความไว้วางใจ	35
4	จำนวนและร้อยละด้านความรู้ของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ สารเสพติดโดยรวม	36
5	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับความหมาย ของสารเสพติด	36
6	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับประเภท ของสารเสพติด	37
7	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ ของการใช้สารเสพติด	37
8	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโทษ ของสารเสพติด	38
9	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน การใช้สารเสพติด	38
10	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามคำตอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด จำแนกรายข้อ	39
11	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามจำนวนคะแนนความรู้เกี่ยวกับ สารเสพติดที่ตอบถูก	42
12	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติรู้เกี่ยวกับ สารเสพติดโดยรวม	43
13	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านสาเหตุ ของการใช้สารเสพติด	43
14	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านโทษ ของสารเสพติด	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านการป้องกัน สารเสพติด	44
16	ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดจำแนกรายชื่อ	45
17	การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกับทัศนคติ เกี่ยวกับสารเสพติด	46
18	การทดสอบสมมติฐานระหว่างเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับ สารเสพติด	47
19	การทดสอบสมมติฐานระหว่างระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด	48
20	การทดสอบสมมติฐานระหว่างความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์ กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด	48

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาเรื้อรังมานานยังคงลุกลามมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ทั้งๆ ที่หลายฝ่ายได้พยายามในการแก้ไขปัญหามาในระหว่างปี พ.ศ.2537 มีการจับกุมยาบ้าได้ 444 กิโลกรัม ปี พ.ศ. 2540 จับได้ถึง 2,168 กิโลกรัม นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2540 ผู้ทำความคิดในคดียาบ้าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.3 เป็นร้อยละ 49.8 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540) ทั้งนี้เพราะพื้นที่บางส่วนของประเทศไทยติดกับแหล่งผลิตและการปฏิบัติการในการผลิตและจำหน่ายก็ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งยากต่อการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและในบางครั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง การแพร่กระจายเข้าสู่กลุ่มนักเรียนเป็นไปอย่างกว้างขวางบางครั้ง นักเรียนไม่เพียงแต่เป็นผู้เสพเท่านั้นยังเป็นเครือข่ายของผู้จำหน่ายด้วยคณะรัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้วางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อสู้กับภัยยาเสพติด โดยดำเนินการอย่างเข้มงวดซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์-30 เมษายน 2546

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ประมาณการผู้ติดยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ณ สิ้นปี 2536 ไว้อย่างน้อย 1,267,590 คน โดยกลุ่มใหญ่ที่สุดคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบท กลุ่มนักเรียน ประมงน้ำลึกและผู้ที่ย้ายอยู่ในสลัม โดยสารเสพติดที่ใช้กันมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ สารระเหย ฝิ่น ยา แอมเฟตามีน เฮโรอีนและฝิ่น สำหรับในกลุ่มนักเรียนนั้น นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบร้อยละ 75 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่หาข้อมูล รองลงไปได้แก่ ภาคเหนือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลางและภาคใต้ ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2539)

จากการศึกษาของสำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เนต (เอแบคโพลล์) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม-11 ตุลาคม 2544 เพื่อประมาณการจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดกลุ่มประชากรเป้าหมายคือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6-ปริญญาตรี จากสถาบันการศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 6,092,472 คน โดยไม่นับรวมกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยการสัมภาษณ์ พบว่าพฤติกรรมของนักเรียน-นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ไม่รวมเหล้าและบุหรี่) ร้อยละ 44.3 โดยประเภทของยาเสพติด 3 อันดับแรกคือ ยาบ้า ร้อยละ 58.5 ฝิ่น ร้อยละ 42.2 และยาเสพติดประเภทอื่นร้อยละ 33.6

จำแนกตามสังกัดพบมากที่สุดคืออาชีวศึกษา ร้อยละ 14.2 ทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 10.9 และ สังกัดกรมสามัญศึกษาร้อยละ 5.4 (สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เน็ต, 2544)

องค์การอนามัยโลกได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การป้องกัน 3 ระดับ คือ

1. การป้องกันระดับปฐมภูมิ เพื่อลดอุบัติการณ์ของผู้เสพยาใหม่ (incidence)
2. การป้องกันระดับทุติยภูมิ เพื่อลดจำนวนผู้เสพ (prevalence)
3. การป้องกันระดับตติยภูมิในแง่ของการรักษาฟื้นฟูสภาพและป้องกันกลับไปเสพใหม่

(treatment and rehabilitation)

การดำเนินงานในระดับประเทศ

ปัญหาเสพติดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เสพ ครอบครัว ชุมชน และผลประโยชน์จากผู้ผลิต ผู้ค้า ดังนั้นมาตรการการแก้ปัญหาจะต้องพิจารณาทุกบริบทที่แวดล้อมอยู่ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และแก้ไขแบบองค์รวม อาจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของพลังแผ่นดินและกลไกการขับเคลื่อนพลังแผ่นดินในสารถึงนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 1 ว่า พลังแผ่นดินเป็นพลังที่เกิดจากการผนึกกำลังของพลังทั้ง 5 คือ พลังสังคม พลังทางวัฒนธรรม พลังทางศีลธรรม พลังของการจัดองค์กร และพลังทางปัญญา พลังทั้ง 5 ประการนี้ต้องจัดการเป็นเครือข่าย แนวความคิดและการแก้ไขปัญหาควรมีความเชื่อมโยงกันทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อผนึกเป็นพลังแผ่นดิน

คณะรัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้วางแผนและกำหนด ยุทธศาสตร์ในการต่อสู้กับภัยยาเสพติด โดยมีคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 16/2546 เรื่อง แนวทางการดูแลผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ออกมาแสดงตนต่อทางราชการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ต้องบำบัดเพื่อกลับคืนสู่สังคมดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ คำสั่งดังกล่าวมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติดและดำเนินการอย่างจริงจังพบว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดยังมีจำนวนมาก และส่งผลให้ปัญหาสังคมขยายตัวซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาเยาวชนครอบครัว ชุมชน อาชญากรรม เป็นต้น

2. วิสัยทัศน์

ทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย ไม่ใช่อาชญากรตามมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูและดูแลด้วยความเอื้ออาทรให้โอกาสกลับคืนสู่

ครอบครัว ชุมชนและดำรงชีวิต ได้อย่างปกติสุขและเต็มศักยภาพ เป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทยอย่างเด็ดขาดและยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติและการปฏิบัติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- 3.2 เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดฟื้นฟูและดูแลอย่างมีมาตรฐานและต่อเนื่อง
- 3.3 เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีการบูรณาการและประสานการดำเนินงานอย่างมี

ประสิทธิภาพ

4. ยุทธศาสตร์

- 4.1 ปรับเปลี่ยนเจตคติและการปฏิบัติของสังคมต่อผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- 4.2 บูรณาการแผนการบำบัดฟื้นฟู
- 4.3 พัฒนาศักยภาพการบำบัดให้ได้มาตรฐาน
- 4.4 ให้การดูแลต่อเนื่อง
- 4.5 พัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นเอกภาพ

5. การปฏิบัติ

5.1 ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ต้องได้รับความเห็นอกเห็นใจและได้รับโอกาสในการบำบัดฟื้นฟูและดูแลอย่างเอื้ออาทร

5.2 ผู้มีรายงานตัวได้รับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจโดยเร็วจนกว่าการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจไม่ได้ผล จึงนำเข้าสู่มาตรการบังคับบำบัด (ผู้ที่รายงานตัวเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546)

5.3 ภายหลังจากการบำบัดหากมีการเสพซ้ำมากกว่า 2 ครั้ง ให้พิจารณาเข้าสู่กระบวนการบังคับบำบัด

5.4 การฝึกอาชีพ การจัดหางานและการส่งกลับชุมชนให้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.5 การติดตามดูแลและให้ความช่วยเหลือภายหลังการบำบัดฟื้นฟู ให้ติดตามดูแลอย่างน้อย 1 ปี

5.6 ให้ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับอำเภอ ระดับจังหวัด รายงานผลการปฏิบัติให้ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี, 2546)

การดำเนินงานของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีได้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และด้านสาธารณสุขก็มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นประธานภายใต้กรอบนโยบายและมาตรการการตัดวงจรปัญหายาเสพติดทั้ง 3 วงจร คือ

1. การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้สารเสพติด
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหายุสและผู้ติดยาเสพติด
3. การปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ที่เกี่ยวข้องพัน ตัวยา สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติด

ผลการดำเนินงานของจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 - วันที่ 21 สิงหาคม 2546 สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ผู้ค้าในบัญชี 1,412 คน ถูกจับกุม 1,289 คน เสียชีวิต 10 คน
2. ผู้เสพตามบัญชี 5,353 คน ได้รับการบำบัดครบถ้วน
3. หมู่บ้าน 2,570 หมู่บ้าน และชุมชน 270 ชุมชน ดำเนินการเป็นหมู่บ้านเข้มแข็ง

เอาชนะยาเสพติด

ปีงบประมาณ 2546 กระทรวงสาธารณสุขได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการบำบัดเป็น งบทั้งประเทศจำนวน 159,004,100 บาท และงบกลางเพิ่มเติมอีก 69,441,000 บาท และผลการดำเนินงานของจังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2546 การบำบัดผู้เสพตามบัญชีเป้าหมายจำนวน 5,353 ราย เป็นเงิน 1,498,840 บาท(สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี หนังสือที่ อบ 0033/ว 1530 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2545)

การดำเนินงานของอำเภอสิรินธร

อำเภอสิรินธรได้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอสิรินธร โดยมีนายอำเภอ สิรินธร เป็นประธาน และมีผู้เสพตามบัญชีเป้าหมายจำนวน 173 คน และได้รับการบำบัดจนครบทุกคน โดยใช้งบประมาณ 48,440 บาท

โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ 64 บ้านคำเจริญสุข หมู่ 13 ตำบลนิคม อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ห่างจากโรงพยาบาลสิรินธร 1 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี 69 กิโลเมตรโดยทางรถยนต์ ตั้งเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2527 เดิมชื่อโรงเรียนนิคมลำโพน้อยวิทยา และเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2537 ได้รับพระราชทานนามจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

เป็นโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ ปัจจุบันมีนายสุวรรณ โลมะรัตน์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีครู 29 คน ครูพิเศษ 3 คน นักการภารโรง 2 คน นักเรียน 736 คน ในการจัดการเรียนการสอนนั้น โรงเรียน ได้ยึดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย รวมทั้งสิ้น 27 มาตรฐาน 91 ตัวชี้วัด มาตรฐานด้านผู้เรียน 12 มาตรฐาน โดย มาตรฐาน ที่ 11 ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา มีข้อบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดภัยจากสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์

จากข้อมูลจำนวนผู้เสพยาเสพติดที่ต้องได้รับการบำบัดของประชาชนในเขตอำเภอ สิรินธร มีจำนวน 173 คน และจากข้อมูลสรุปนักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ของ โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2545 ที่สรุปส่งโรงพยาบาลสิรินธร เพื่อดำเนินการบำบัดรักษาและป้องกัน โดยการเข้าค่ายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีจำนวนทั้งหมด 54 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มเสี่ยง 35 คน กลุ่มเสพ 17 คน กลุ่มติด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.33 ของนักเรียนทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เสพทั้งหมดกับผู้เสพที่เป็นนักเรียนพบว่า มีอัตราสูงถึง ร้อยละ 10.98 นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงมาก นอกจากนั้นทอนคุณภาพชีวิตของผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแล้วยังเป็นภัยของการพัฒนาประเทศโดยรวมด้วย นักเรียนระดับมัธยมถือเป็นเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา เป็นผู้ที่ต้องไปศึกษาหาความรู้โดยครู-อาจารย์เป็นผู้สอนแนะ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทาง โรงเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นความหวังของประเทศไทยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศ ในอนาคต แต่ก็ยังมีนักเรียนจำนวนหนึ่งไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดได้ นักเรียนมาจากหลากหลาย พื้นที่ทุกตำบลในเขตอำเภอสิรินธร ประกอบกับอำเภอสิรินธรเป็นอำเภอชายแดนมีพื้นที่ติดกับ ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะทางหลายกิโลเมตร ซึ่งอาจทำให้เป็น เส้นทางลำเลียงสารเสพติดระหว่างประเทศ ซึ่งอาจจะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นไป ในวงกว้างและรวดเร็วมาก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ และมีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดเป็นอย่างไร เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับ สารเสพติดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

1. เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา กับ ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 สมมติฐานในการวิจัย (Hypothesis)

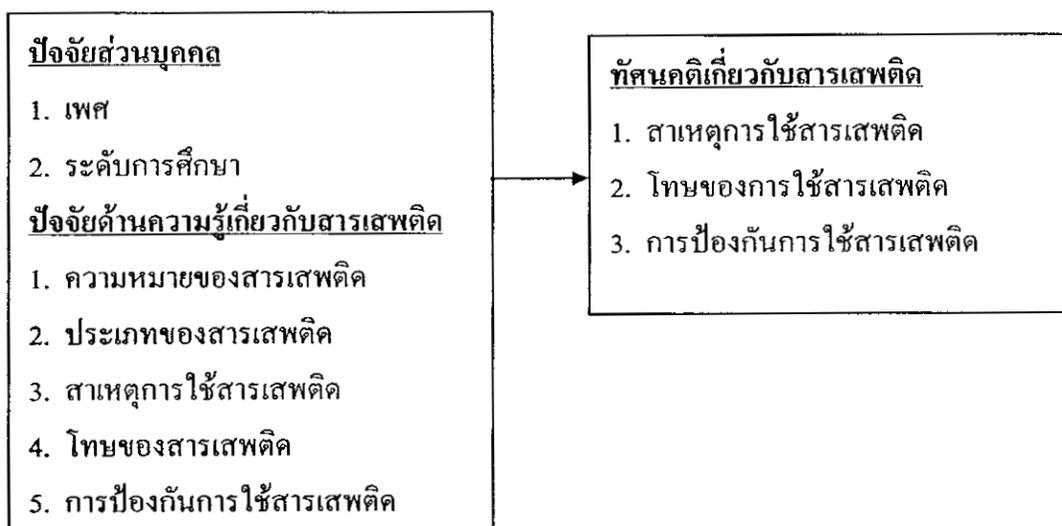
1. เพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด
2. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด
3. ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด ของโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 207 คน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสารเสพติดและความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการป้องกันการติดสารเสพติดและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง ความรู้ในเรื่องของความหมายของสารเสพติด ประเภทสารเสพติด สาเหตุของการใช้สารเสพติด โทษของการใช้สารเสพติด และการป้องกันการใช้สารเสพติด
2. ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง ความเห็นหรือความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อสารเสพติด เรื่อง สาเหตุของการใช้สารเสพติด โทษของการใช้สารเสพติด และการป้องกันการใช้สารเสพติด
3. การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดจากสื่อทุกประเภท ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา
4. สารเสพติด หมายถึง สารเสพติดทุกชนิดซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการรับประทาน ดม ฉีด สูบ หรือด้วยประการใดๆ ทำให้มีผลต่อร่างกายหรือจิตใจ เช่น ต้องเพิ่มขนาดเกิดอาการถอนยาเมื่อหยุดใช้ยา สุขภาพร่างกายทรุดโทรม
5. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึง ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 ความรู้ (Knowledge)

2.1.2 ทัศนคติ (Attitude)

2.1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด

2.1.4 พัฒนาการวัยรุ่น

2.2 นโยบายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 ความรู้ (Knowledge)

ในพจนานุกรม หมายถึง “ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Fact) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆที่มนุษย์ได้รวบรวมและสะสมไว้” (Good, 1973 อ้างถึงในพัชรวิพรรณ ประสานพรณ, 2533) การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการปฏิบัติสิ่งใด บุคคลควรที่จะมีความรู้และเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติในเรื่องนั้น พรวิศิษฐ์ วรรณ (2535) กล่าวว่าแหล่งความรู้ที่บุคคลสามารถรับรู้ข่าวสารนั้น มี 2 ทาง คือ

1. การติดต่อโดยตรง ได้แก่ การสังสรรค์ทางสังคม (Social interaction) กับคนอื่น เช่น การรับรู้ค่านิยมและบรรทัดฐานของกลุ่มจากการคบหาสมาคมกับเพื่อน การรับรู้จากบุคคลในครอบครัว หรือการ ได้รับทราบข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ที่เข้าไปปฏิสัมพันธ์ด้วยซึ่งการรับรู้ด้วยวิธีนี้ ถ้าบุคคลเข้าไปมีส่วนกับกิจกรรมของกลุ่ม บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มในการมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับกลุ่มได้

2. การติดต่อทางอ้อม คือ การที่บุคคลได้ข้อมูลจากสื่อต่างๆ กิจกรรมที่สังคมได้

ดำเนินการ เช่น การรณรงค์ การจัดนิทรรศการ การประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แหล่งความรู้ประเภทนี้ จะมีการนำเสนอความรู้ในรูปแบบต่างๆ กันออกไป แต่จะเน้นข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผู้รับรู้ออก

(Bloom, 1975 อ้างถึงใน ดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ, 2541) ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้โดยเป็นความสามารถ และเป็นการพัฒนาทางปัญญา ออกเป็น 6 ชั้นตอน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจำและระลึกได้เกี่ยวกับความคิด กฎเกณฑ์ ผลลัพธ์ และหลักการ ซึ่งรวมถึงประสบการณ์ที่เคยได้รับมา

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการแปลความ ตีความหมาย และขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่างๆ ไปใช้ในสถานที่จริง หรือการใช้ความเป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม อาจอยู่ในรูปของความคิดทั่วไป กฎเกณฑ์ เทคนิค และทฤษฎี เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการใช้ความคิดในรูปแบบของการนำแนวคิดมาแยกเป็นส่วน ประเภท หรือนำเอาข้อมูลต่างๆ ประกอบกันเพื่อการปฏิบัติแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ (Creating) ซึ่งเป็นสิ่งใหม่จากเดิม

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการนำหน่วยต่างๆ หรือส่วนต่างๆ ประกอบเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน จัดเรียงเรียง และรวบรวมเพื่อสร้างแบบแผนหรือโครงสร้างที่ไม่เคยมีมาก่อน

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าของเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นเอง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2528) ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น ได้ยินจำได้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี โครงสร้าง มาตรการ วิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น

จิตรา วสุวานิช (2528) ได้ให้คำจำกัดความ ความรู้หมายถึง การจำข้อเท็จจริง เรื่องราว รายละเอียดที่ปรากฏในตำรา หรือสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวไว้

ความรู้ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้ในเรื่องความหมายของสารเสพติด ประเภทของสารเสพติด สาเหตุการใช้สารเสพติด โทษของสารเสพติด และการป้องกันการใช้สารเสพติด

การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป เครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบทดสอบ (Test) ซึ่งจะกล่าวเฉพาะประเภทของแบบทดสอบที่แบ่งตามลักษณะ การตอบ 3 ประเภท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2531)

1. แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance test) เป็นการทดสอบด้วยการปฏิบัติลงมือกระทำจริงๆ เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ การพิมพ์ดีด เป็นต้น
2. แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper Pencil Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งใช้กระดาษและดินสอหรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ
3. แบบทดสอบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน เช่น การสอบสัมภาษณ์

สุชาติ โสมประยูร (2524) กล่าวถึงวิธีวัดความรู้ดังนี้

1. การใช้แบบทดสอบ
2. การสัมภาษณ์ สันทนาซักถาม
3. การสาธิต
4. การตรวจสอบผลงาน เช่น การทำรายงาน การจดบันทึก
5. การสังเกตเกี่ยวกับความสนใจ ความตั้งใจ ความเข้าใจการตอบปัญหา

2.1.2 ทักษะคติ (Attitude)

ทักษะคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Aptus แปลว่า โน้มเอียงเหมาะสม

ทักษะคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตและประสาทที่จะได้ตอบได้ เกิดจากประสบการณ์ซึ่งจะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางหรือมีผลในการเปลี่ยนแปลงของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ บุคคล หรือ สถานการณ์ (Gordon Allport, 1971 อ้างถึงในดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ, 2541)

เทอร์สโตน (Thurstone, 1967) กล่าวว่า ทักษะคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกด้านการพูด ความคิดนี้เป็นลักษณะของทักษะคติ ดังนั้น สามารถวัดทักษะคติโดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ทักษะคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นอะไรก็ได้ในหลายอย่าง เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์กร ความคิด เป็นต้น ความรู้สึก

เหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่าง เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยก็ได้

ทัศนคติหรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินค่า (Evaluation Judgement) สิ่งหนึ่งสิ่งใดจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆหรือเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่ต้องถูกจำกัดแต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความ โน้มเอียง (Kolasa, 1969)

ซึ่งทัศนคตินั้นอาจเป็นในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้เพราะเป็นการแสดงออกทางทัศนคติโดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ภายนอก ทัศนคติจะปรากฏอยู่ในความคิดเห็นซึ่งเป็นเรื่องการตัดสินใจเฉพาะในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เรียงลำดับจากค่านิยม ไปสู่ทัศนคติและความคิดเห็นความคิดเห็นมักเป็นผลที่สลับซับซ้อนของทัศนคติ หลายอย่าง (ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟูง, 2539)

การที่บุคคลมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสิ่งใดนั้นอาจจะเป็นตัวแทนของความพร้อมในการจะกระทำ (Intention to act) ในสิ่งนั้นได้ ตามทฤษฎีสังคมของรีเดอร์ (Theory of Social Action) ว่าการกระทำของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสังคมมีการแสดงออกได้ 4 รูปแบบ คือ

1. ความคิดเห็น (Opinion)
2. อารมณ์ความรู้สึก (Sentiments)
3. การคาดคะเนพฤติกรรม (Hypothetical Action)
4. พฤติกรรมที่แสดงออก (Overt Behavior)(Reeder, 1971)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524) ได้สรุปว่า ทัศนคติ เป็นความพร้อมของร่างกาย และจิตใจที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือ สถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเข้าหา หรือ ถอยหนี แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ทัศนคติทางบวก หรือ ทัศนคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะเข้าหาสิ่งเร้า หรือ สถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากความชอบหรือความพอใจ

2. ทัศนคติทางลบ หรือ ทัศนคติไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะถอยหนี ออกจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้นๆเนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พอใจ

องค์ประกอบของทัศนคติ 3 ส่วน (Triandis, 1971)

1. ด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือ ความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งเร้า (Object) นั้นๆ เนื่องจากเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งนั้นๆ

2. ด้านความรู้สึก (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรือ

อารมณ์ ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องจากบุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว อย่างไร

3. ความโน้มเอียงที่จะเกิดปฏิบัติ (Action Tendency Component) เป็นองค์ประกอบด้านความพร้อม หรือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติ หรือ ปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่สนับสนุน หรือ ถัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือ ความรู้สึกของบุคคล ที่ได้จากการประเมินผล

(Nunnally, 1959 อ้างถึงในธีระเดช ชิดอรุณ, 2537) ได้กล่าวถึงทัศนคติสรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิด และการกระทำของบุคคล ถ้าบุคคลมีการรับรู้ต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้น ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในด้านความคิดเห็นและพฤติกรรม
3. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตที่ค่อนข้างจะถาวร เนื่องจากแต่ละบุคคลได้สะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

การวัดทัศนคติ

มาตรวัดที่นิยมและแพร่หลาย 4 วิธี คือ (ร.ต.ท.เผด็จ กุลโชติ, 2544)

1. Equal-Appearing Interval ของ Thurstone เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติ ออกเป็นปริมาณ แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน
2. Summated Rating หรือ Likert Method ถือว่าผู้ที่มีทัศนคติต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นจะมีมาก และมีโอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นจะมีน้อย ในทำนองเดียวกันผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น โอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นจะมีน้อย และ โอกาสจะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นจะมีมาก
3. Guttman Scale เป็นวิธีวัดทัศนคติในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำเปรียบเทียบกันและกันได้ จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้ และสามารถแสดงถึงการสะสมของข้อความแสดงความคิดเห็น
4. วิธีการวัดจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีการวัด

ทัศนคติโดยอาศัยคู่คุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (Bipolar Adjective) เช่น ดี – เลว
ขยัน – ขี้เกียจ เป็นต้น

ทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความเห็นหรือความรู้สึกละเอียดของนักเรียนที่มีต่อสาร
เสพติด เรื่อง สาเหตุของการใช้สารเสพติด โทษของการใช้สารเสพติดการป้องกันการใช้สารเสพติด
โดยใช้มาตรวัด Likert Method

2.1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด

องค์การอนามัยโลกได้ให้นิยามสารเสพติดให้โทษว่าเป็น สารหรือยาที่เข้าสู่
ร่างกาย จะโดยการรับประทาน ฉีด สูบหรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งและทำให้มีผลต่อร่างกาย
และจิตใจ ดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นต่อไปอีก (Psychic or Psychological dependent)
2. มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ (Psychological or Physical dependent)
3. เมื่อหยุดใช้ยา หรือ สารนั้นจะเกิดอาการอดหรือเลิกยา (Withdrawal or Abstinence Syndrome)
4. ผู้ที่ใช้ยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

ประเภทของสารเสพติด

แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์

1. กดประสาท (Depressant) ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เซโคนาล บาร์บิวเรต
ฟีโนบาร์บิทัลโบรไมด์ พาราดีไฮด์ และเมธาโดน เป็นต้น ทำให้มีเมฆง่วงซึมและหมดแรง
กดศูนย์ประสาทการหายใจ ทำให้หายใจช้าลงถึงหยุดหายใจได้
2. กระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ ไบโครท่อม โคเคอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น
ทำให้ตื่นตัว กระวนกระวาย ไม่ง่วงนอนแต่เมื่อหมดฤทธิ์ จะหมดแรงเพราะไม่ได้พักผ่อน อาจเกิด
อาการตัวสั่น เกรียด หมดสติและตายได้
3. หลอนจิตประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ กัญชา, L.S.D., D.M.T. และ S.T.P.
เป็นต้น เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสอาจด้นะเปลี่ยนแปลง

4. ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน (Mixed) ได้แก่ กัญชา,แอลกอฮอล์,ยาอี ถ้าเสพจำนวนน้อยจะกดประสาทอยู่ชั่วระยะหนึ่ง เสพมากจะหลอนประสาท

แบ่งตามพระราชบัญญัติสารเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

1. ประเภทที่ 1 ชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน อีทอร์ฟิน อะซีทอร์ฟิน
2. ประเภทที่ 2 ให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน โคเคน โคเคอีน ฟีน เป็นต้น
3. ประเภทที่ 3 มีสารเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนคำรับยาไว้

เช่น ยาแก้ไอผสมโคเคอีน

4. ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตสารเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น แอซีติกแอนไฮไดรด์, อะซีติลคลอไรด์

5. ประเภทที่ 5 ไม่ได้เข้าอยู่ประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย

สารเสพติด ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สารเสพติดทุกประเภท

1. เฮโรอีน

เฮโรอีนเป็นอนุพันธ์ของมอร์ฟิน ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน เป็นผู้ค้นพบชื่อ Dressen ในปี ค.ศ. 1898 โดยการนำมอร์ฟินไปผสมกับ น้ำยา Acetic Anhydrideฤทธิ์ของเฮโรอีนมีความรุนแรงมากกว่ามอร์ฟิน 4-8 เท่า และรุนแรงกว่าฝิ่นประมาณ 30-80 เท่า เฮโรอีนที่มีการระบาดในปัจจุบันมี 2 ชนิด คือ

1. เฮโรอีนบริสุทธิ์ หรือ เฮโรอีนเบอร์ 4 มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว จะมีเนื้อเฮโรอีนสูงถึง 90-95 เปอร์เซ็นต์ นิยมเรียกว่า ผงขาว มักบรรจุในถุงห่อกระดาษพลาสติกหรือ หลอด นิยมเสพโดย ฉีด สูบ

2. เฮโรอีนผสมหรือเฮโรอีนเบอร์ 3 นิยมเรียกกันทั่วไปว่า แคปไอระเหย ลักษณะเป็นเกล็ด ไม่มีกลิ่น มีหลากหลายสี เช่น สีม่วงอ่อน สีชมพูอ่อน สีดินลูกรัง จะมีเนื้อเฮโรอีนประมาณ 5-20 เปอร์เซ็นต์ เป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์เนื่องจากมีสารประเภท สารหนู สติ๊กนิน กรดประสานทอง เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย มักพบบรรจุในซองพลาสติกหรือห่อกระดาษ นิยมเสพโดยวิธีสูดไอระเหย

อาการผู้เสพติดเฮโรอีน

เสพติดง่ายเพียง 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง อาจทำให้ติดได้ทันที ฤทธิ์จะกดประสาททำให้มีนงง เซื่องซึม ง่วง และเคลิ้มหลับได้เป็นเวลานาน ไม่สนใจสิ่งต่างๆรอบข้าง บางรายจะมีกลิ่นใ้อาเจียน ตาลาย ผู้ที่ติดร่างกายจะทรุดโทรม ผอม ตัวซีดเหลือง ขอบตาคล้ำ ดวงตาเหม่อลอย น้ำหนัก

ตัวลคอย่างรวดเร็ว สมองและประสาทเสื่อม ความคึดสับสน หากใช้เกินขนาดจะทำให้หัวใจหยุดทำงาน ถึงแก่ความตายได้

2. ยาบ้า (แอมเฟตามีน)

เป็นผงผลึกสีขาว ไม่มีกลิ่น รสขม มีฤทธิ์ในการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ใช้จะกระปรี้กระเปร่า มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน ผู้ใช้จะต้องเพิ่มขนาดของการใช้ยู่ตลอดเวลา มีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น ยาบ้า ยาฆ่า ยาขยัน ยาแก้ง่วง ยาเพิ่มพลัง ผงแอมเฟตามีน 1 กรัม ละลายได้ในน้ำ 9 ซีซี และละลายได้ในแอลกอฮอล์ 500 ซีซี แต่จะไม่ละลายในอีเทอร์ ผงแอมเฟตามีนเมื่อนำมาผลิตอัดเม็ดแล้ว ลักษณะเม็ดมีหลายลักษณะ เช่น กลม แบน เหลี่ยม รูปหัวใจ หรือ อาจเป็นแคปซูล มีสีต่างๆ กัน เช่น ขาว น้ำตาล เหลือง ส่วนมากจะเป็นเม็ดสีขาว กลมแบน

อาการผู้เสพยาบ้า

อาการทางกาย เสพประมาณ 20-30 กรัม/วัน จะมีอาการเบื่ออาหาร พุดมาก คื่นคื่น ง่าย มือสั่น คลื่นไส้ ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็วและแรง ไม้่ง่วง เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรง ปาก และจมูกแห้ง รูม่านตาขยาย สิบบุหรือจืด อารมณ์หงุดหงิด ส่วนอาการทางจิตนั้น เนื่องจากฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง และเป็นยาที่คูดซึมได้ง่ายการเสพจึงต้องเพิ่มขนาดเสมอๆ นานเข้าจะหวาดระแวง ประสาทหลอน บางรายเพื่อ เห็นภาพหลอน ขณะที่เกิดอาการอาจทำร้ายตนเอง หรือผู้อื่น หากใช้เกินขนาดอาจมีไข้ ใจสั่น ความดันโลหิตสูง มือสั่น เคนโซเซ กล้ามเนื้อกระตุก ชัก และหมดสติได้ อาจเสียชีวิตด้วยหัวใจวาย เส้นเลือดในสมองแตก

3. กัญชา

กัญชาเป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า มีชื่อเรียกต่างๆกัน เช่น thai sticks, maryjane ใบจะเรียวยาวแตกเป็นแฉกคล้ายใบละหู่ หรือ มันสำปะหลัง ส่วนที่นำมาเสพคือ ใบและยอดช่อ ดอกตัวเมีย โดยการนำมาตากหรืออบแห้งแล้วบดหรือหั่นเป็นผงหยาบๆ แล้วมวนสูบ หรือ อาจสูบด้วยกล้อง หรือบ้องกัญชา ฤทธิ์หลายอย่างผสมกัน เริ่มตั้งแต่กระตุ้น กคและหลอนประสาท เพราะใบหรือช่อดอกมีสารชื่อ tetrahydrocannabinol เป็นสารพิษที่ทำลายสุขภาพ เมื่อเข้าสู่ร่างกายประมาณ 15-30 นาที สารนี้จะทำให้อารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลง บางรายคุมสติไม่ได้

อาการผู้เสพกัญชา

ระยะแรกจะกระตุ้นประสาทให้มีอาการร่าเริง ช่างพุด หัวเราะง่าย ต่อมาจะมีอาการคล้ายเมาเหล้า เนื่องจากจะออกฤทธิ์กดประสาท จะง่วงนอน ซึม หายใจถี่ เห็นภาพลวงตา ภาพหลอนต่างๆ หนูแ่วว ไม้สามารถควบคุมตนเองได้ นอกจากนี้สารพิษยังทำลายระบบภูมิคุ้มกัน ทำให้ติดโรคได้ง่าย เกิดความผิดปกติของฮอร์โมนเพศและพันธุกรรม

4. เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มที่มีเอธิลแอลกอฮอล์ เป็นสารประกอบสำคัญ มีฤทธิ์กดสมองซึ่งอาจกดตั้งแต่สมองส่วนบนจนถึงก้านสมอง ทำให้นอนหลับ สลบและหมดสติได้ ดื่มปริมาณน้อยจะทำให้สบายอารมณ์ดี บางคนเจริญอาหาร ดื่มมากจะกดสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด การควบคุมตนเอง การตัดสินใจ การหักห้ามใจ จะมีอาการระคายความในใจออกมา ทะเลาะวิวาท ทำลายของ นอกจากนี้จะทำให้ตาพร่า การได้ยินผิดปกติ หลอดเลือดบริเวณผิวหนังขยาย ผู้ดื่มจะหน้าแดง ตัวแดง หากดื่มเกินขนาดมักจะไมตายเพราะก่อนเกิดอันตรายผู้ดื่มจะอาเจียน

อาการผู้เสพเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ผู้เสพจนติดจะเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง มีใบหน้าบวมๆ ตาแดง ผิวหนังคล้ำ หายใจออกมีกลิ่นแอลกอฮอล์ สติปัญญาเสื่อม กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย กระเพาะอาหารอักเสบ อาจเป็นตับแข็ง เมื่อไม่ได้เสพจะกระวนกระวาย นอนไม่หลับ เหงื่อออกมาก คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นเร็ว อาจมีอาการชัก ประสาทหลอน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้

1. ตัวผู้เสพ/ร่างกาย/จิตใจและอารมณ์ ลักษณะทางกรรมพันธุ์ การตอบสนองต่อสารในแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน และมีแนวโน้มการถ่ายทอดทางยีนส์ด้วยพื้นฐานทางอารมณ์ เช่น อารมณ์อ่อนไหว ปล่อยตัวตามแรงผลักดัน ควบคุมความต้องการได้ไม่ดี ก็มีโอกาสดูดง่าย อาชีพบางประเภท มีโอกาสใกล้ชิดสารเสพติดได้ง่าย โรคทางจิตเวชหรือโรคทางกาย
2. ตัวยาหรือสาร มีฤทธิ์ทำให้พอใจในทางบวก เช่น ลดความเครียด อารมณ์แจ่มใส มีความสนุกสนาน ลักษณะสะดวกในการใช้ การได้มา ราคา ระยะเวลาที่ใช้ วิธีการเสพขนาดที่ใช้
3. สิ่งแวดล้อม/สังคม ชุมชนแออัด ฐานะทางการเงินที่ไม่ดี สภาพทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปมีการแข่งขันกันสูงขึ้น สภาพครอบครัวที่มีปัญหา การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังในตัวเด็กที่มากเกินไป ทำให้เด็กมีความเครียด อิทธิพลของกลุ่มหรือเพื่อน อิทธิพลของสื่อ

2.1.4 พัฒนาการวัยรุ่น

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2537) ได้แบ่งพัฒนาการของวัยรุ่น ดังนี้

1. วัยแรกรุ่น (10-13 ปี) มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทุกระบบ มีความหมกมุ่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ส่งผลกระทบบไปยังจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดแปรปรวนง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) เป็นช่วงขอมรับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลง มีความคิดลึกซึ้งมากขึ้น ใฝ่หาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ พยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่อยากผูกพันและพึ่งพิงบิดามารดา มีอารมณ์ที่เข้มข้นขึ้น แต่การควบคุมยังไม่ดีนัก บางครั้งพลุ่งพล่าน บางครั้งเก็บกด บางครั้งมั่นใจสูงและบางครั้งไม่แน่ใจอะไรเลย ดังนั้นคนใกล้ชิดต้องใช้ความอดทน เพื่อทำความเข้าใจหรือสร้างความสัมพันธ์ วัยรุ่นช่วงนี้จะเกาะกลุ่มกันดีเป็นพิเศษกว่าวัยอื่นๆ

3. วัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) เป็นช่วงเวลาฝึกฝนอาชีพมีความผูกพันแน่นแฟ้นกับเพื่อนต่างเพศ ร่างกายเติบโตสมบูรณ์เต็มที่พัฒนาการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ พื้นฐานทางอารมณ์ที่มั่นคง จะได้มาจากการค้นหาเอกลักษณ์ที่แท้จริงของตนเองได้ ขอมรับนับถือผู้อาวุโส ในรายที่พัฒนาการทางอารมณ์ไปไม่ถึงความเป็นผู้ใหญ่มักพบในรายที่ครอบครัวแตกแยก ไม่มั่นคงอบอุ่น การพัฒนาทางด้านอารมณ์ยังเกี่ยวข้องข้องกับการเข้าสังคม ความรับผิดชอบ การเรียนรู้ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า องค์การอนามัยโลกได้กำหนดความหมายกว้างๆ ดังนี้

วัยรุ่น หมายถึง ช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ในลักษณะที่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์

วัยรุ่น หมายถึง ระยะเวลาที่มีการพัฒนาทางจิตใจจากความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่

วัยรุ่น หมายถึง ระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจไปสู่ภาวะที่ต้องรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง

ในทางการแพทย์และจิตวิทยา ได้แบ่งเป็น 3 ระยะ

1. วัยรุ่นตอนต้น

เด็กหญิงอยู่ในช่วงอายุ 10-14 ปี เด็กชายอยู่ในช่วงอายุ 12-16 ปี ในระยะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลง คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างรวดเร็ว เช่น เด็กหญิงจะมีเต้านมใหญ่ขึ้น มีประจำเดือน มีฮอร์โมนเอสโตรเจน และโปรเจสเทอโรน มีขนตามรักแร้และอวัยวะภายนอก มีรูปร่างสูงใหญ่ จะค่อนข้างหลงตัวเอง (Narcissistic phase) มีความเพ้อฝัน (Magical Thinking) ความเป็นอิสระ (Emancipation) แต่ยังคงพึ่งพ่อแม่ ยังสนใจเพศเดียวกัน

2. วัยรุ่นตอนกลาง

เด็กผู้หญิงอยู่ในช่วง 14-18 ปี เด็กผู้ชายอยู่ในช่วง 16-20 ปี การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ เป็นระยะที่คือร้อน โมโหง่าย มักจะมีความขัดแย้งกับพ่อแม่สูง เพื่อนมีอิทธิพลสูง เริ่มสนใจเพศตรงข้าม การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายสมบูรณ์เต็มที่ เป็นระยะที่เริ่มทดลองเกี่ยวกับเพศ ยังคงมีความคิดเพ้อฝัน วัยรุ่นระยะนี้จึงมีปัญหาและบ่อบที่สุด

3. วัยรุ่นตอนปลาย

เด็กหญิงอยู่ในช่วงอายุ 18-20 ปี เด็กชายอยู่ในช่วงอายุ 20-22 ปี เป็นระยะที่

เจริญเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่เต็มที่ตั้งนั้นจึงมีลักษณะรู้จักบทบาทของเพศตนเองเต็มที่มีความเป็นอิสระเต็มที่ในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ก่อนข้างยอมรับคำแนะนำได้ง่ายกว่าวัยอื่นๆ

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากวัยอื่นๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ควรที่จะศึกษาเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่น

สภาพอารมณ์ มักไม่ค่อยคงที่ เปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว ลักษณะอารมณ์ที่พบได้มีดังนี้ มีความวิตกกังวล โดยผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย รูปร่างหน้าตา รวมทั้งกังวลเกี่ยวกับอารมณ์เพศที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งพบมากในวัยรุ่นชาย และความกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว ฐานะทางสังคม ชีวิตในอนาคต อารมณ์วู่วาม หงุดหงิด น้อยใจง่าย โกรธและก้าวร้าว อารมณ์ผันผวน ไม่หนักแน่น ขึ้นๆ ลงๆ เปลี่ยนจากอารมณ์เรงร่า ไปเป็นอารมณ์เศร้าได้ในช่วงเวลาสั้นๆ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมของวัยรุ่น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่เห็นได้ชัด คือ ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน และรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ คิดดูถูกดูแคลนพ่อแม่และผู้ใหญ่ จะพยายามปลีกตัวห่างจากพ่อแม่ เพื่อหัดดูแลรับผิดชอบตนเอง เริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศ แต่อารมณ์รักมักหวือหวา เปลี่ยนแปลงง่าย ชอบเปรียบเทียบตนเองกับเพื่อน รู้สึกมีปมด้อย ท้อแท้ใจได้ง่าย

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่น

การเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญาของวัยรุ่นมักเป็นดังนี้ความคิดอ่านกว้างขวาง ลึกซึ้งขึ้น อยากรู้อยากเห็น ค้องการทดลองและแสวงหาคำตอบ เริ่มคิดถึงชีวิต อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้หรือฝึกอาชีพเพื่อความก้าวหน้า ต้องการให้ผู้ใหญ่รับฟังความคิดเห็นของตน อุดมคติสูง หัวรุนแรง ต้องการให้สังคมมีความยุติธรรม เสมอภาค

โดยสรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วุฒิภาวะทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม นับเป็นวิกฤติช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นของวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นด้วยกันเองและบุคคลรอบข้างหากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จะช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวได้อย่างเหมาะสม บรรเทาปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นแรงผลักดันและแรงกระตุ้นให้พัฒนาการด้านอื่นๆ เป็นไปด้วยดี

2.2 นโยบายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามุ่งเน้นการป้องกันไม่ให้มีการใช้สารเสพติด (Primary Prevention) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด หากมีนักเรียนที่ติดย่อมจะมีการบำบัดรักษา การทำกลุ่มบำบัด เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม

เน้นความสำคัญการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาและชุมชน จำแนกกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหา มาตรการที่ใช้มีลักษณะผสมผสานการป้องกัน ปรามปรามและบำบัด มีการกำหนดนโยบายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน จัดตั้งทีมงานรับผิดชอบ ผู้รับผิดชอบมีการพัฒนาความรู้ นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินงาน

โครงการโรงเรียนสีขาว กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีโครงการขึ้นเพื่อรณรงค์ป้องกันและแก้ไขให้สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันของสังคม เป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีหลักการ 3 ปลอดภัย

1. ปลอดภัยสารเสพติดในสถานศึกษา
2. ปลอดภัยสื่อลามกอนาจาร
3. ปลอดภัยการพนันและทะเลาะวิวาท

เครือข่ายคณะทำงาน โรงเรียนสีขาว จัดรูปแบบขององค์กร 4 ประสาน 2 คำ

4 ประสาน ได้แก่

1. ผู้แทนผู้บริหาร
2. ผู้แทนครู
3. ผู้แทนผู้ปกครอง
4. ผู้แทนนักเรียน

ส่วน 2 คำ ได้แก่

1. ผู้แทนผู้นำชุมชน
2. ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น

การดำเนินงานยังพบปัญหา คือ เกี่ยวกับตัวนักเรียนการคบเพื่อน สภาพครอบครัวปัญหาทางด้านจิตใจ เกี่ยวกับครูอาจารย์ การไม่ดำเนินงานอย่างจริงจัง ภาระสอนมาก การทำตัวไม่เป็นแบบอย่างเกี่ยวกับชุมชน บางแห่งใกล้แหล่งค้า ผู้ปกครองบางคนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เกี่ยวกับอุปกรณ์และงบประมาณที่ขาดแคลนการรายงานข้อมูลผู้บริหารบางแห่งคิดว่าเป็นผลลบต่อสถานศึกษา

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดของโรคติดต่อของกรมสามัญศึกษา

1. ดำรงจำนวนนักเรียนที่ติดสารเสพติด แยกเป็นรายโรงเรียน
2. ให้สถานศึกษาในสังกัดรายงานมาตรการการป้องกันปัญหา นักเรียนติดสารเสพติดเป็นรายโรงเรียน
3. ให้สถานศึกษาในสังกัด รายงานวิธีแก้ไขปัญหานักเรียนที่ติดสารเสพติดอยู่แล้วภายในสถานศึกษา
4. ให้สถานศึกษาดำเนินการให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของสารเสพติดผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน ครอบครัว และสังคมส่วนรวม โดยให้สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกรายวิชา การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ความรู้จากวีดิทัศน์ เอกสารที่เกี่ยวข้องเชิงวิชาการให้ความรู้
5. ให้ผู้บริหารสถานศึกษา เอาใจใส่ควบคุม ดูแลป้องกันปัญหาระบาดของโรคติดต่ออย่างจริงจัง โดยถือเป็นนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และกรมสามัญศึกษาต้องดำเนินการให้ได้ผลเร็วที่สุด หากพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาใดละเลยไม่ดำเนินการอย่างจริงจัง กรมสามัญศึกษาจะถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าว ไม่สนองนโยบายของทางราชการ ซึ่งจะได้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป
6. ให้ครู อาจารย์ทุกคนถือเป็นหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติในการเอาใจใส่ดูแลแนะนำนักเรียนในการป้องกันติดสารเสพติด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำชับให้ครู อาจารย์ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
7. เมื่อสถานศึกษาพบว่านักเรียนติดสารเสพติดให้ดำเนินการดังนี้
 - (1) ดำเนินการแก้ไขโดยใช้หลักจิตวิทยา ไม่ใช่วิธีการลงโทษที่รุนแรงหรือไล่ออก จากสถานศึกษา หากนักเรียนขอย้ายสถานศึกษาเนื่องจากถูกข่มขู่จากผู้จำหน่ายยาเสพติด ก็ให้ความสะดวกในการย้ายสถานศึกษาด้วย
 - (2) ให้ครู อาจารย์ สอบถามปัญหา สาเหตุ และรายละเอียดเกี่ยวกับการติดสารเสพติด เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้ได้ผล
 - (3) ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่ติดสารเสพติด โดยให้ความรักความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ดูแลพฤติกรรมให้กำลังใจเพื่อให้นักเรียนสามารถ ลด ละ เลิก การติดสารเสพติดได้ในที่สุด
 - (4) สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวกให้นักเรียนที่ติดสารเสพติดให้หยุดพักการเรียนเพื่อเข้ารับการรักษาได้ หรือส่งเข้ารับการรักษาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - (5) ติดตามนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด และ ลด ละ เลิกสารเสพติดได้แล้ว

เป็นระยะๆ เพื่อไม่ให้กลับมาเสพติด

8. ถ้าปรากฏว่าครู อาจารย์คนใด เป็นผู้จำหน่ายหรือใช้อุบายหลอกลวงขู่เข็ญใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด เพื่อให้นักเรียนหรือผู้เสพยาเสพติด หรือเป็นผู้ยักส่งเสริมให้นักเรียนหรือผู้อื่นเสพยาเสพติด กรมสามัญศึกษาจะลงโทษอย่างหนัก

9. ให้สถานศึกษาทุกแห่งรายงานผลการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดให้ทราบทุกเดือนดังนี้

- (1) สถิตินักเรียนผู้ติดสารเสพติดภายในสถานศึกษาแต่ละเดือน
- (2) รายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา

สารเสพติดภายในสถานศึกษา

10. ให้สำนักงานสามัญศึกษาทุกจังหวัดถือเป็นนโยบายเร่งรัดที่ต้องกำกับดูแลและควบคุมให้สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามมาตรการดังกล่าวอย่างจริงจังและให้ได้ผลเร็วที่สุด

11. ให้สถานศึกษาแจ้งเบาะแสการกระทำผิดเกี่ยวกับสารเสพติดในสถานศึกษาให้กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนหรือหน่วยงานตำรวจในจังหวัดท้องที่ที่สะดวกและใกล้เคียง เพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล

12. ให้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่ง

13. ให้ปฏิบัติตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

- (1) พัฒนาความรู้พื้นฐานการป้องกัน
- (2) จัดบริการการเรียนการสอนให้นักเรียนพัฒนาทักษะขึ้น
- (3) ทำแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน
- (4) จัดทำระบบข้อมูลสำรวจปัญหา
- (5) เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

14. ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด

15. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการขจัดปัญหายาเสพติด

16. แจ้งเบาะแสการกระทำผิดให้กับตำรวจ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดปัจจัยที่ศึกษาที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล (เพศและระดับการศึกษา) และปัจจัยด้านความรู้ เกี่ยวกับสารเสพติด โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษามีดังนี้

1. ปัจจัยด้านเพศ มีผู้วิจัยที่สรุปปัจจัยด้านเพศกับสารเสพติด ดังนี้ โสภกา ชูพิกุลชัย และคณะ (2528) ได้ศึกษาเรื่อง การแพร่ระบาดของโรคติดยาเสพติดในเด็กและเยาวชนย่านชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 600 คน ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐ ต้นสกุล และคณะ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สารเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม พ.ศ. 2533 พบว่า นักเรียนชั้น ม.3 อายุ 15 ปี เป็นกลุ่มที่มีการทดลองใช้ยาเสพติดต่างๆ มากที่สุด และ เพศชายมีอัตราเสี่ยงมากกว่าเพศหญิง เพราะลักษณะบางอย่างของเพศชาย เช่น ความก้าวร้าว ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย อยากรู้ อยากทดลองมากกว่าเพศหญิง อรจิ รัตนประภัสร์ (2532) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ พบว่า นักเรียนชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.9 นักเรียนหญิงร้อยละ 8.6 สอดคล้อง กับ นิระมล เปลี่ยนจรรณู (2530) ศึกษาการใช้สารระเหยและกัญชาในนักเรียนพบว่า นักเรียนชายใช้กัญชาร้อยละ 36 ใช้สารระเหยร้อยละ 15 นักเรียนหญิงใช้กัญชาร้อยละ 7.4 ใช้สารระเหย ร้อยละ 5.6 วรางค์ บุญช่วย และคณะ (2541) ได้สำรวจสถานการณ์การใช้ยาบ้าในสถานศึกษาทั่วประเทศ ระหว่างเดือนตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539 พบว่า นักเรียนชายใช้ยาบ้าร้อยละ 1.73 ในขณะที่นักเรียนหญิงใช้ยาบ้าร้อยละ 0.56 สอดคล้องกับการศึกษาของ สกฤรัตน์ คุณณาจารย์ และคณะ (2540) ทำการศึกษาถึงสภาพปัญหาการติดยาเสพติดและสารเสพติดของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่า ยาเสพติดที่มีการเสพมากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 36.66 และพบในเพศชายร้อยละ 53 ชนวรรณ อาษารัฐ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่องภูมิหลัง ความรู้ ทัศนคติและการใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 177 คน พบว่า ผู้ติดยาเสพติดเป็นเพศชายร้อยละ 93.22 อารีย์ เงินเข้ม (2539) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันการสูดดมสารระเหยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยแตกต่างกัน ส่วนร้อยละสำรวจโทเฟตซ์ กุลโชติ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 388 คน พบว่า เพศของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นว่า ตัวแปรเพศ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรเพศมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

2. ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีผู้วิจัยที่สรุปปัจจัยด้านระดับการศึกษาเกี่ยวกับสารเสพติด ดังนี้ วรารักษ์ บุญช่วย และคณะ (2541) ได้สำรวจสถานการณ์การใช้ยาบ้าในสถานศึกษาทั่วประเทศ ระหว่างเดือนตุลาคม 2538-กุมภาพันธ์ 2539 พบว่า อัตราการใช้ยาบ้าสูงสุด ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 1.07 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 0.06 อนันต์ชัย เชื้อนธรรม และคณะ (2529) ศึกษาวิจัยเรื่องการกระทำผิดของเยาวชนในประเทศไทยและแนวทางการควบคุม พบว่า เยาวชนยุ่งเกี่ยวกับการพนันและสารเสพติดเป็นปัจจัยนำไปสู่การกระทำผิดมากที่สุด ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนในกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ยาเสพติดมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จารุวรรณ ธรรมวิทย์ (2534) ศึกษาเรื่อง การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบผลการบำบัดรักษาแผนปัจจุบันและแผนโบราณพบว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันทำให้มีผลทางการสร้างสมความคิดเห็นหรือทัศนคติความเชื่อของคนให้เป็นไปในทิศทางที่ต่างกัน ศักดินา บุญเปี่ยม (2534) ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ป่วยยาเสพติดที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการบำบัดรักษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลธัญญารักษ์ กระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการบำบัดรักษาของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2533) ได้ศึกษาการวิเคราะห์แนวโน้มของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มผู้ติดยาเสพติด พบว่าส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 2 หรือคนที่ 1 การศึกษาจบระดับมัธยมศึกษา ธนวรรณ อาจารย์รัฐ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิหลัง ความรู้ ทัศนคติและการใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 177 คน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จิรวัดน์ มูลศาสตร์และคณะ (2543) ได้ศึกษา พฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการเกี่ยวข้องกับสารเสพติดจะเริ่มในช่วง ม.ต้น ด้วยการดื่มเหล้า เบียร์และบุหรี่ การใช้มากที่สุดพบในช่วงม.4-ม.5และเริ่มลดลงในชั้น ม. 6 ส่วนร้อยละตำรวจโทเผด็จ กุลโชติ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 388 คน พบว่า การศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดผู้วิจัยจึงนำตัวแปรระดับการศึกษาหาความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

3. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีผู้วิจัยที่สรุปปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดกับสารเสพติด ดังนี้ ลาดทองใบ ภูอภิรมณ์ (2530) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนรัฐบาล และสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เด็กที่มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของยาเสพติด สามารถปฏิเสธการชักจูงจากเพื่อนมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์ (2522) ศึกษาถึงทัศนคติและปฏิกิริยาสัยเชิงอัตนัย เพื่อใช้สร้างแบบจำลองทำนายพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า วัยรุ่นที่มีทัศนคติต่อสารเสพติดที่ดีต่อสารเสพติดชนิดใดก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้สารเสพติดชนิดนั้น แต่ถ้ามีทัศนคติต่อสารเสพติดใดในทางลบก็จะส่งผลต่อการตั้งใจหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากสารเสพติดนั้น กาญจนา พงศ์พุกภัย (2523) ศึกษาถึงความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองกับพฤติกรรมของวัยรุ่นของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 239 คน พบว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันตนเอง สนิท สมัครการ และคณะ (2530) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า การติดยาของคนหนุ่มสาวไทยติดโดยความตั้งใจส่วนที่ถูกหลอกมีน้อยแม้ว่าจะมีความรู้ ธนวรรณ อาจารย์รัฐ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิหลัง ความรู้ ทัศนคติและการใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 177 คน พบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดอยู่ในระดับดี ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับสารเสพติด จิระศักดิ์ บุญนุช และคณะ (2530) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย พบว่านักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดมีการแสดงพฤติกรรมในลักษณะเบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม (หนีเรียน ขาดเรียน มาสาย ก่อการทะเลาะวิวาท พูดจាក้าวร้าว เล่นการพนัน สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เบียร์ ลิเกทrophy ชอบอยู่โดดเดี่ยว แต่งกายผิดระเบียบ) สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐตันสกุล และคณะ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สารเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม พ.ศ.2533 พบว่า กลุ่มที่ไม่เคยขาดเรียนเลยมีการใช้สารเสพติดทุกชนิดต่ำกว่ากลุ่มที่เคยขาดเรียนมา วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาส (2536) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการด้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองสุขภาพจิตและการกล้าแสดงออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิเสธการชักจูงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อน วุฒิภาพ ภาพยนตร์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ความประพฤติกผิดปกติกวามรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติด

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า จำนวนนักเรียน 554 คน มีความประพฤติกดปกติร้อยละ 13.8 เมื่อแยกระดับความผิดปกติพบว่า มีความผิดปกติน้อยร้อยละ 65.7 ผิดปกติปานกลางร้อยละ 20.5 และผิดปกติมากร้อยละ 13.7 ความผิดปกติที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ มาสาย ขาดเรียน หนีเรียน ชอบโดดเดี่ยวและแต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎ มีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับสารเสพติดร้อยละ 83.3 ดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ (2541) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดให้โทษของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิโดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 12 โรงเรียน จำนวน 620 คน พบว่าความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนจากการ ศึกษาของ วโรคม ปรีชาวนิช (2542) เรื่อง การเข้าสู่ระบบการบำบัดยาบ้าในโรงเรียนกรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า นักเรียนไม่เชื่อว่าการบำบัดรักษาจะทำให้เลิกเสพยาบ้าได้แต่เชื่อว่าจะหยุดเสพอยู่จิตใจของแต่ละคน สอดคล้องกับการศึกษาของจิรวัดน์ มูลศาสตร์ และคณะ (2543) ได้ศึกษา พฤติกรรมการใช้สารเสพติดใน นักเรียนมัธยม: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง จังหวัด อุบลราชธานี พบว่าการเกี่ยวข้องกับสารเสพติดจะเริ่มในช่วง ม. ต้น ด้วยการดื่มเหล้า เบียร์และบุหรี่ การใช้มากที่สุดพบในช่วง ม. 4 - ม. 5 และเริ่มลดลงในชั้น ม. 6 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกคือ ความตั้งใจของตนเอง และกลุ่มเพื่อน

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรด้านความรู้มาศึกษากับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด ของโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 207 คนและเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย

1. ระดับการศึกษา
2. อายุ
3. เพศ
4. จำนวนเงินที่ได้รับต่อวันในการมาโรงเรียน
5. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติด ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา
6. สภาพครอบครัว
7. ที่พักอาศัยในปัจจุบัน
8. การกระทำในเรื่องต่างๆในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา
9. เมื่อมีปัญหาส่วนตัวที่สำคัญมากที่ต้องได้รับคำปรึกษาจะไปปรึกษาหรือขอ

ความช่วยเหลือจากใคร

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด ชนิด 2 ตัวเลือก ถูก-ผิด จำนวน 25 ข้อๆ ละ 1 คะแนน ประกอบด้วย

1. ความหมายของสารเสพติด จำนวน 4 ข้อ
2. ประเภทของสารเสพติด จำนวน 4 ข้อ
3. สาเหตุของการใช้สารเสพติด จำนวน 6 ข้อ
4. โทษของสารเสพติด จำนวน 7 ข้อ
5. การป้องกันสารเสพติด จำนวน 4 ข้อ

ข้อที่ถูก คือ 1, 2, 5, 7, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25

ข้อที่ผิด คือ 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 15, 21, 22, 23

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ	เห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด
เห็นด้วย	คือ	เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	คือ	เห็นด้วยกับข้อความนั้นบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	คือ	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คือ	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด

ทั้งหมด 15 ข้อ ประกอบด้วย

1. สาเหตุของการใช้สารเสพติด จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1-6)
2. โทษของสารเสพติด จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 7-9)
3. การป้องกันสารเสพติด 6 ข้อ (ข้อ 10-15)

โดยให้คะแนนดังนี้

ประ โยคเชิงบวก ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

ประ โยคเชิงลบ ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
เห็นด้วย	2 คะแนน

ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
ประโยคเชิงบวก ข้อ 7-15	ประโยคเชิงลบ ข้อ 1-6

3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือทำงานรับผิดชอบเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คนตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาและทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 1. รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานีด้านเวชกรรมป้องกัน 2. หัวหน้าฝ่ายสุขภาพจิตและยาเสพติด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี 3. นายแพทย์หัวหน้างานการให้คำปรึกษาและยาเสพติด โรงพยาบาลศูนย์สรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี

3.4.2 การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนช่องเม็กวิทยา จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาหาความเที่ยง

- แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรครอนบาช 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85
- แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีครอนบาช Cronbach's Alpha Coefficient (Cronbach, 1960) โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในเดือน พฤษภาคม 2546 มีขั้นตอนดังนี้

1. ส่งหนังสือจากต้นสังกัดของนักศึกษาถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเพื่อให้ความเห็นชอบเบื้องต้น
2. สํารวจข้อมูลจำนวนนักเรียน
3. แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร โดยพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสิรินธร จำนวน

8 คน โดยรับผิดชอบแจกแบบสอบถาม 1 คนต่อ 1 ห้องเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงการใช้แบบสอบถามก่อนการดำเนินงาน

4. นำผลการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในการลงข้อมูลวิเคราะห์และแปลผลการศึกษา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบสอบถามแล้วนำมาลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์โดยการใช้โปรแกรมมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่สถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ T-Test, One Way Analysis of Variance สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.7 การแปลผล

3.7.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เป็นคำถาม 25 ข้อ คะแนนเต็ม 25 คะแนนถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแบ่งความรู้ออกเป็น 3 ระดับ เทียบเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ Boom, 1968 อ้างถึงใน ณรงค์ชัย วรณโคตร, 2546 ดังนี้

80 – 100 %	หมายถึง	ความรู้ดี	คะแนน 20-25 คะแนน
60 – 79 %	หมายถึง	ความรู้ปานกลาง	คะแนน 15-19 คะแนน
0 – 59 %	หมายถึง	ความรู้ต่ำ	คะแนน 0-14 คะแนน

3.7.2 ทักษะคิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีจำนวน 15 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คะแนนเต็ม 75 คะแนน ดังนี้

ทักษะคิดโดยรวมเทียบเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ Boom, 1968 อ้างถึงใน ณรงค์ชัย วรณโคตร, 2546 ดังนี้

80 – 100 %	หมายถึง	ทักษะคิดที่ดี	คะแนน 60-75 คะแนน
60 – 79 %	หมายถึง	ทักษะคิดปานกลาง	คะแนน 45-59 คะแนน
0 – 59 %	หมายถึง	ทักษะคิดที่ไม่ดี	คะแนน 0-44 คะแนน

ทัศนคติแยกรายข้อเทียบเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (ประกอบ กรรณสูตร, 2534) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\frac{\text{ค่าต่ำสุด} - \text{ค่าสูงสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	ทัศนคติที่ไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.67	หมายถึง	ทัศนคติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.68 – 5.00	หมายถึง	ทัศนคติที่ดี

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษา ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไป
- 4.2 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
- 4.3 ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด
- 4.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับชั้นเรียนที่กำลังศึกษา อายุ เพศจำนวนเงินที่ได้รับต่อวัน การได้รับข่าวสาร สภาพปัจจุบันของครอบครัวและการพักอาศัยของนักเรียน มีผลการศึกษาดังนี้

ระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ม.4 (ร้อยละ 36.7) ม.5 (ร้อยละ 34.3) และ ม.6 (ร้อยละ 29.0) ส่วนใหญ่ มีอายุ 17 ปี (ร้อยละ 38.6) โดยมีอายุต่ำสุด 14 ปี อายุสูงสุด 20 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51.7) เงินที่ได้รับต่อวัน พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับไม่เกิน 20 บาท (ร้อยละ 70.5) ได้รับระหว่าง 41-60 บาท (ร้อยละ 1.4) เฉลี่ย 22.20 บาท/วัน การได้รับข่าวสารในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดทุกๆ วัน (ร้อยละ 46.9) ไม่เคยได้รับเลย (ร้อยละ 12.6) สภาพครอบครัวของนักเรียนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 86.5) โดยการพักอาศัยของนักเรียน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 82.6) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 207)

ข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจุบันศึกษาอยู่ชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	76	36.7
มัธยมศึกษาปีที่ 5	71	34.3
มัธยมศึกษาปีที่ 6	60	29.0
รวม	207	100
2. อายุ		
16 ปีลงมา	67	32.4
17 ปี	80	38.6
18 ปีขึ้นไป	60	29.0
รวม	207	100
อายุต่ำสุด 14 ปี อายุสูงสุด 20 ปี		
3. เพศ		
ชาย	100	48.3
หญิง	107	51.7
รวม	207	100
4. จำนวนเงินที่ได้รับต่อวันในการมาโรงเรียน		
0-20 บาท	146	70.5
21- 40 บาท	47	22.7
41 – 60 บาท	3	1.4
ไม่ระบุจำนวน	11	5.3
เฉลี่ยต่อวัน 22.20 บาท		
รวม	207	100
5. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ สารเสพติดจากสื่อต่างๆ		
ไม่เคยได้รับเลย	26	12.6
นานๆ ครั้ง	84	40.6
ทุกๆ วัน	97	46.9
รวม	207	100

ตารางที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 207)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
6. สภาพของครอบครัวของนักเรียน		
บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน	197	86.5
บิดาถึงแก่กรรม	7	3.4
มารดาถึงแก่กรรม	4	1.9
ทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรม	3	1.7
บิดาและมารดาหย่าร้างกัน หรือแยกกันอยู่	14	6.8
รวม	207	100
7. ปัจจุบันนักเรียนพักอยู่กับ		
บิดา มารดา	171	82.6
บิดา	8	3.9
มารดา	12	5.8
ปู่ ย่า ตา ยาย	9	4.3
ญาติ	6	2.9
เพื่อน คนรู้จัก หรือวัด	1	0.5
รวม	207	10

4.1.2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่แสดงออกเป็นประจำ คือ ขาดเรียน และดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 1.4 รองลงมาได้แก่ การหนีออกจากบ้านมีจำนวนเท่ากันกับเล่นการพนัน และทะเลาะวิวาทกับเพื่อนมีจำนวนเท่ากันกับสูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 0.9 และ 0.5 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน (n=207)

พฤติกรรม	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	เคยบางครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	เคยเป็นประจำ จำนวน (ร้อยละ)
ขาดเรียน	115 (55.6)	89 (43.0)	3 (1.4)
หนีออกจากบ้าน	186 (89.9)	19 (9.2)	2 (0.9)
ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน	123 (59.4)	83 (40.1)	1 (0.5)
เล่นการพนัน	164 (79.9)	41 (19.2)	2 (0.9)
สูบบุหรี่	179 (86.5)	27 (13.0)	1 (0.5)
ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	111 (53.6)	93 (45.0)	3 (1.4)

4.1.3 บุคคลที่จะไปขอรับคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาส่วนตัวที่สำคัญมาก ผลการศึกษาพบว่า เมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัวที่สำคัญมาก ส่วนใหญ่จะไปปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบิดาและมารดาคิดเป็นร้อยละร้อยละ 41.1 รองลงมาได้แก่ ไปปรึกษาจากมารดา ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาจากบิดา ปรึกษาจากครู-อาจารย์และจากญาติตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 24.6 22.2, 6.3, 3.4 และ 2.9 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เป็นที่ปรึกษาของนักเรียน เมื่อมีปัญหาต่างๆ ตามลำดับความไว้วางใจ

ที่ปรึกษา	ลำดับความไว้วางใจ (n = 207)				
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	4-6 จำนวน (ร้อยละ)	อื่นๆไม่ระบุ จำนวน (ร้อยละ)
ทั้งบิดาและ มารดา	85 (41.1)	17 (8.2)	50 (24.2)	37 (17.8)	18 (8.7)
บิดา	13 (6.3)	77 (37.2)	47 (22.7)	33 (15.0)	37 (17.9)
มารดา	51 (24.6)	59 (28.5)	51 (24.6)	16 (7.7)	30 (14.5)
ญาติ	6 (2.9)	9 (4.3)	10 (4.8)	151 (72.0)	31 (15.0)
ครู – อาจารย์	7 (3.4)	14 (6.8)	29 (14.0)	143 (69.0)	14 (6.8)
เพื่อน	46 (22.2)	30 (14.5)	8 (3.9)	114 (55.1)	9 (4.3)

หมายเหตุ

ลำดับความไว้วางใจ 1 หมายถึง ไว้วางใจมากที่สุดเมื่อมีปัญหาจะไปปรึกษาเป็นลำดับแรก
ลำดับความไว้วางใจ 6 หมายถึง ไว้วางใจน้อยที่สุดเมื่อมีปัญหาจะไปปรึกษาเป็นลำดับสุดท้าย

4.2 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด

4.2.1 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดในภาพรวม

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับความรู้ดี คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ปานกลาง และความรู้ต่ำ คิดเป็น ร้อยละ 32.4 และ ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละด้านความรู้ของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
สารเสพติดโดยรวม

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี (20-25 คะแนน)	135	65.2
ความรู้ปานกลาง (15-19 คะแนน)	67	32.4
ความรู้ต่ำ (0-14 คะแนน)	5	2.4
รวม	207	100

4.2.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แยกรายด้าน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความหมายของสารเสพติด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับความหมายของสารเสพติด อยู่ในระดับความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 77.3 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ต่ำและระดับความรู้ดี คิดเป็นร้อยละ 16.4 และ 6.3 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับความหมายของ
สารเสพติด

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี	13	6.3
ความรู้ปานกลาง	160	77.3
ความรู้ต่ำ	34	16.4
รวม	207	100

2. ด้านประเภทสารเสพติด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของสารเสพติด อยู่ในระดับความรู้ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 71.5 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ต่ำ และระดับความรู้ดี คิดเป็นร้อยละ 18.8 และ 9.7 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับประเภทของสารเสพติด

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี	20	9.7
ความรู้ปานกลาง	148	71.5
ความรู้ต่ำ	39	18.8
รวม	207	100

3. ด้านสาเหตุของการใช้สารเสพติด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการใช้สารเสพติด อยู่ในระดับดี คิดเป็น ร้อยละ 40.6 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ปานกลางและระดับความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 31.9 และ 27.5 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการใช้สารเสพติด

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี	84	40.6
ความรู้ปานกลาง	66	31.9
ความรู้ต่ำ	57	27.5
รวม	207	100

4. ด้านโทษของการใช้สารเสพติด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82.6 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ปานกลางและระดับความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.1 และ 5.3 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี	171	82.6
ความรู้ปานกลาง	25	12.1
ความรู้ต่ำ	11	5.3
รวม	207	100

5. ด้านการป้องกันการใช้สารเสพติด

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาได้แก่ระดับความรู้ปานกลางและระดับความรู้ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 22.2 และ 12.1 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติด

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดี	136	65.7
ความรู้ปานกลาง	46	22.2
ความรู้ต่ำ	25	12.1
รวม	207	100

4.2.3 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดจำแนกรายข้อ

เมื่อจำแนกความรู้รายข้อคำถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความหมายของสารเสพติด, ประเภทของสารเสพติด,สาเหตุของการใช้สารเสพติด,โทษของสารเสพติดและการป้องกันสารเสพติด พบว่า นักเรียนมีความรู้ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 19 การใช้เข็มฉีดยาสารเสพติดร่วมกันจะทำให้ติดเชื้อเอชไอวีได้ ตอบถูกร้อยละ 97.6 ส่วนข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือข้อที่ 11 การใช้สารเสพติดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองสูงขึ้น ตอบผิดร้อยละ 34.8 รองลงมาได้แก่ข้อที่ 4 สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่ง แล้วจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ และข้อที่ 21 ผู้ติดสารเสพติดไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม ตอบผิดร้อยละ 33.3 เท่ากัน ดังรายละเอียดตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามคำตอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด จำแนกรายข้อ

ข้อความ	ข้อคำตอบ (n=207)		
	ถูก จำนวน (ร้อยละ)	ผิด จำนวน (ร้อยละ)	รวม %
ความหมายของสารเสพติด			
1. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่ง แล้ว ทำให้ร่างกายมีความต้องการที่จะเสพสารนั้นต่อไปอีก	176 (85.0)	31 (15.0)	100
2. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่ง แล้ว ทำให้ร่างกายมีความต้องการเพิ่มปริมาณสารนั้นมากขึ้นเรื่อย ๆ	194 (93.7)	13 (6.3)	100
3. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือ ดม ติดต่อกันระยะหนึ่ง แล้ว เมื่อต้องการหยุดใช้ สารนั้นก็สามารถหยุดได้ทันที	152 (73.4)	55 (26.6)	100
4. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่ง แล้วจะทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกายเท่านั้น ไม่มีผลเสียต่อจิตใจ	138 (66.7)	69 (33.3)	100
ประเภทของสารเสพติด			
5. เฮโรอีน เป็นสารเสพติดที่มีฤทธิ์กดประสาท	188 (90.8)	19 (9.2)	100
6. แอมเฟตามีน(ยาบ้า) เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท	170 (82.1)	37 (17.9)	100
7. กัญชา เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท	186 (89.9)	21 (10.1)	100
8. คีมีเหล้า หรือเบียร์มากจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท	158 (76.3)	49 (23.7)	100

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามคำตอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด

จำแนกรายข้อ

ข้อความ	ข้อคำตอบ (n=207)		
	ถูก จำนวน (ร้อยละ)	ผิด จำนวน (ร้อยละ)	รวม %
สาเหตุของการใช้สารเสพติด			
9. กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติด	155 (74.9)	52 (25.1)	100
10. การทดลองใช้สารเสพติดไม่มีผลต่อการติดสารเสพติด	159 (76.8)	48 (23.2)	100
11. การใช้สารเสพติดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวเองสูงขึ้น	135 (65.2)	72 (34.8)	100
12. ปัญหาของสังคมเช่น ชุมชนแออัดไม่มีผลต่อการใช้สารเสพติด	114 (55.1)	93 (44.9)	100
13. ครอบครัวแตกแยกเป็นสาเหตุหนึ่งของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น	195 (94.2)	12 (5.8)	100
14. วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรอง ทำให้ติดสารเสพติดได้ง่าย	199 (96.1)	8 (3.9)	100
โทษของสารเสพติด			
15. การใช้สารเสพติดเป็นประจำจะทำให้ระบบต่างๆของร่างกายทำงานได้ดีขึ้น	170 (82.1)	37 (17.9)	100
16. สารเสพติดจะทำให้สมองเสื่อม	199 (96.1)	8 (3.9)	100
17. การใช้สารเสพติดจะทำให้ภูมิคุ้มกันต้านร่างกายลดลง	201 (97.1)	6 (2.9)	100
18. ผู้ใช้สารเสพติดจะมีจิตใจที่ไม่ปกติ เช่น ง่วง ซึม หวอกระแวง	200 (96.6)	7 (3.4)	100
19. การใช้เข็มฉีดยาสารเสพติดร่วมกันจะทำให้ติดเชื้อเอชไอวีได้	202 (97.6)	5 (2.4)	100

ตารางที่ 10 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามคำตอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
จำแนกรายข้อ

ข้อความ	ข้อคำตอบ (n=207)		
	ถูก จำนวน (ร้อยละ)	ผิด จำนวน (ร้อยละ)	รวม %
20. การใช้สารเสพติดปริมาณมากทำให้หัวใจเต้นผิดปกติ และ หมคสติ อาจตายได้	198 (95.7)	9 (4.3)	100
21. ผู้ติดยาเสพติดไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม การป้องกันสารเสพติด	138 (66.7)	69 (33.3)	100
22. การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่ของ ราชการเท่านั้น	177 (85.5)	30 (14.5)	100
23. โครงการโรงเรียนสีขาวเป็นโครงการที่รณรงค์ ต่อต้าน โรคนเอดส์	150 (72.5)	57 (27.5)	100
24. ผู้ที่ติดยาเสพติดทางค่านาธาธาณสุขถือว่าเป็นผู้ ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดและช่วยเหลือจากสังคม ในการเลิกใช้สารเสพติด	199 (96.1)	8 (3.9)	100
25. การป้องกันปัญหายาเสพติดที่ดีที่สุคนั้น ต้องเริ่ม จากตัวเราก่อน	200 (96.6)	7 (3.4)	100

เมื่อจำแนกคะแนนการตอบคำถามจากคะแนนเต็ม 25 คะแนน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ตอบถูกได้คะแนน 22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 19.8 สูงสุดได้คะแนน 24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 1.4 คะแนนที่ได้ต่ำสุด 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ดังรายละเอียดตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามจำนวนคะแนนความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดที่ตอบถูก

จำนวนคะแนน	จำนวน	
	นักเรียน	ร้อยละ
14	5	2.4
15	5	2.4
16	12	5.8
17	16	7.7
18	16	7.7
19	18	8.7
20	17	8.2
21	40	19.3
22	41	19.8
23	34	16.4
24	3	1.4
รวม	207	100

4.3 ทักษะเกี่ยวกับสารเสพติด

4.3.1 ทักษะเกี่ยวกับสารเสพติดโดยรวม

การศึกษาทักษะเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ได้แบ่งทักษะออกเป็น 3 ด้านคือ 1. สาเหตุของการใช้สารเสพติด 2. โทษของสารเสพติด และ 3. การป้องกันสารเสพติด ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะที่ดี คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมาได้แก่ ทักษะปานกลาง และทักษะที่ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 27.1 และ 4.3 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดโดยรวม

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติที่ดี (60-75 คะแนน)	140	67.6
ทัศนคติปานกลาง (45-59 คะแนน)	56	27.1
ทัศนคติที่ไม่ดี (0-44 คะแนน)	9	4.3
รวม	207	100

หมายเหตุ

ทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง ความคิดเห็นที่ถูกต้องตามความจริงเกี่ยวกับสารเสพติด

ทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง ความคิดเห็นที่ผิดไปจากความจริงเกี่ยวกับสารเสพติด

4.3.2 ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดแยกรายด้าน

1. ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านสาเหตุของการใช้สารเสพติด

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านสาเหตุของการใช้สารเสพติดพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาได้แก่ทัศนคติที่ไม่ดี และทัศนคติที่ดี คิดเป็นร้อยละ 25.6 และ 20.3 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านสาเหตุของการใช้สารเสพติด

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติที่ดี (29-36 คะแนน)	42	20.3
ทัศนคติปานกลาง (22-28 คะแนน)	112	54.1
ทัศนคติที่ไม่ดี (0-21 คะแนน)	53	25.6
รวม	207	100

2. ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านโทษของสารเสพติด

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านโทษของสารเสพติดพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมาได้แก่ ทัศนคติที่ไม่ดี และทัศนคติปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.7 และ 6.8 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านโทษของสารเสพติด

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติที่ดี (12-15 คะแนน)	173	83.6
ทัศนคติปานกลาง (9-11 คะแนน)	14	6.8
ทัศนคติที่ไม่ดี (0-8 คะแนน)	20	9.7
รวม	207	100

3. ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านการป้องกันสารเสพติด

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดด้านการป้องกันสารเสพติดพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลางคิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาได้แก่ทัศนคติที่ดี และทัศนคติที่ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 37.2 และ 9.7 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติด้านการป้องกันสารเสพติด

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติที่ดี (29-36 คะแนน)	77	37.2
ทัศนคติปานกลาง (22-28 คะแนน)	110	53.1
ทัศนคติที่ไม่ดี (0-21 คะแนน)	20	9.7
รวม	207	100

4.3.3 ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดแยกรายข้อ

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดจำแนกรายข้อคำถาม 15 ข้อ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 13 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬาเป็นการป้องกันใช้สารเสพติด รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 14 ผู้ที่เลิกคิดสารเสพติด คือผู้ชนะใจตนเอง และข้อที่ 12 ทุกคนควรมีบทบาทในการต่อต้านสารเสพติด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.46 และ 4.43 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 2 คืมเหล้า เบียร์ ทำให้กล้า ตัดสินใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 และรองลงมาได้แก่ ข้อที่ 5 ใช้สารเสพติดเพื่อให้มีประสบการณ์ ดังรายละเอียดตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดจำแนกรายข้อ

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (Mean)	S.D	แปลผล
สาเหตุของการใช้สารเสพติด			
1. สารเสพติด คือเพื่อนยามเครียด	4.14	1.09	ทัศนคติที่ดี
2. คืมเหล้า เบียร์ ทำให้กล้าตัดสินใจ	3.76	1.19	ทัศนคติที่ดี
3. ความทุกซ์ลิมได้ถ้าใช้สารเสพติด	4.09	1.03	ทัศนคติที่ดี
4. ใช้สารเสพติดเพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้	3.97	1.06	ทัศนคติที่ดี
5. ใช้สารเสพติดเพื่อให้มีประสบการณ์	3.90	1.07	ทัศนคติที่ดี
6. หากเพื่อนทำเราต้องกล้าเสพสารเสพติด	3.99	1.11	ทัศนคติที่ดี
โทษของสารเสพติด			
7. ติดสารเสพติด ทำให้ผลการเรียนแย่ลง	4.27	1.02	ทัศนคติที่ดี
8. การติดสารเสพติดทำให้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อโรงเรียนได้	4.17	1.00	ทัศนคติที่ดี
9. สารเสพติดมีผลกระทบต่อสังคม	4.26	0.94	ทัศนคติที่ดี
การป้องกันสารเสพติด			
10. เพื่อนชวนเสพสารเสพติดเราต้องปฏิเสธ	4.21	1.04	ทัศนคติที่ดี
11. ครอบครัวที่อบอุ่นป้องกันการติดสารเสพติด	4.38	0.82	ทัศนคติที่ดี
12. ทุกคนควรมีบทบาทในการต่อต้านสารเสพติด	4.43	0.80	ทัศนคติที่ดี
13. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เช่นเล่นกีฬาเป็นการป้องกันการ ใช้สารเสพติด	4.53	0.76	ทัศนคติที่ดี
14. ผู้ที่เลิกติดสารเสพติด คือผู้ชนะใจตนเอง	4.46	0.80	ทัศนคติที่ดี
15. ควรหาวิธีการแฉ่งครเมื่อเพื่อนมีพฤติกรรมใช้สารเสพติด	4.20	0.92	ทัศนคติที่ดี

หมายเหตุ ข้อคำถาม 1-6 เป็นคำถามเชิงลบ ข้อคำถามที่ 7-15 เป็นคำถามเชิงบวก

4.3.4 เปรียบเทียบพฤติกรรมไม่พึงประสงค์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมเคยขาดเรียน เคยหนีออกจากบ้าน เคยเล่นการพนัน และเคยสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = .015, .010, .001$ และ $.050$ ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมเคยขาดเรียน เคยหนีออกจากบ้าน เคยเล่นการพนันและเคยสูบบุหรี่ มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดในทางที่ดีน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมเหล่านี้ ส่วนนักเรียนมีพฤติกรรมเคยทะเลาะกับเพื่อน เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมดังกล่าว ($p\text{-value} = .338$ และ $.161$ ตามลำดับ) ดังรายละเอียด ตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ตัวแปร		จำนวน	mean	S.D.	t-value	p-value
ขาดเรียน	ไม่เคย	115	4.2713	0.5742	2.465	.015
	เคย	92	4.0765	0.5531		
	รวม	207	4.1847	0.5719		
หนีออกจากบ้าน	ไม่เคย	186	4.2192	0.5476	2.618	.010
	เคย	21	3.6794	0.6968		
	รวม	207	4.1847	0.5719		
ทะเลาะกับเพื่อน	ไม่เคย	123	4.2163	0.5566	.960	.338
	เคย	84	4.1385	0.5937		
	รวม	207	4.1847	0.5719		
เล่นการพนัน	ไม่เคย	164	4.2504	0.5233	3.353	.001
	เคย	43	3.9262	0.6798		
	รวม	207	4.1847	0.5719		

ตารางที่ 17 (ต่อ) การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกับทัศนคติเกี่ยวกับ
สารเสพติด

ตัวแปร		จำนวน	mean	S.D.	t-value	p-value
สูบบุหรี่	ไม่เคย	179	4.21553	0.5694	1.972	.050
	เคย	28	3.9879	0.5575		
	รวม	207	4.1847	0.5719		
ดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ไม่เคย	111	4.2366	0.5870	1.408	.161
	เคย	96	4.1247	0.5507		
	รวม	207	4.1847	0.5719		

หมายเหตุ ไม่เคย หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติในพฤติกรรม

เคย หมายถึง เคยปฏิบัติเป็นบางครั้งและเคยปฏิบัติเป็นประจำ

4.4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 เพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ทดสอบด้วย สถิติ

T-Test

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .001$) โดยเพศหญิงมีทัศนคติดีกว่าเพศชาย ดังรายละเอียดตารางที่
18

ตารางที่ 18 การทดสอบสมมติฐานระหว่างเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ตัวแปร	จำนวน	mean	S.D.	t-value	p-value
เพศ					
ชาย	100	4.0393	0.6332	-3.345	.001
หญิง	107	4.3113	0.4784		
รวม	207	4.1847	0.5719		

สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ทดสอบด้วย สถิติ One Way Analysis of Variance

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด P-value = .430 โดยระดับการศึกษาต่างชั้นกันมีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การทดสอบสมมติฐานระหว่างระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ตัวแปร	จำนวน	mean	S.D.	F	p-value
ระดับการศึกษา					
มัธยมศึกษาปีที่ 4	76	4.1219	.5738	.847	.430
มัธยมศึกษาปีที่ 5	71	4.2441	.6339		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	60	4.1940	.4869		
รวม	207	4.1847	.5719		

สมมติฐานข้อที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด โดยใช้สถิติ Correlations

ผลการทดสอบพบว่า ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด P-value=.089 ดังรายละเอียดตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การทดสอบสมมติฐานระหว่างความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ตัวแปร	r	p	แปลผล
ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดกับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด	-.118	.089	ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวก

บทที่ 5

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษา ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด ของโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 207 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือทำงานรับผิดชอบเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาและทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนช่องเม็กวิทยา อำเภอสิรินธร จำนวน 30 คนและนำแบบสอบถามมาหาความเที่ยง การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในเดือน พฤษภาคม 2546 ได้ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบสอบถามแล้วนำมาลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 65.2 ได้คะแนน 20-25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลระดับประเทศในการรณรงค์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด มีความหลากหลายของสื่อและทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาทั้งภาคราชการและเอกชนตลอดจนสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนโยบายของโรงเรียนเองก็มีการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเหล่านี้ จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งภรณ์ ภูอมรกุล (2542) ที่ศึกษาความรู้และ

ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ พบว่านักเรียนมีความรู้มากในเรื่องความหมายของสารเสพติดคือสารที่นำเข้าสู่ร่างกาย โดยการกิน ดื่ม สูบหรืออมติดต่อกันระยะหนึ่งแล้วทำให้ร่างกายมีความต้องการปริมาณสารนั้น เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ผลการศึกษาคั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสิริพงษ์ วัฒนศรีทานังและคณะ (2542) ที่ศึกษาความรู้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดโดยรวมเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านเกี่ยวกับความหมายของสารเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้เกี่ยวกับประเภทของสารเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับดี ด้านความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด อยู่ในระดับดี และด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารเสพติดพบว่า อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าด้านความหมายเกี่ยวกับสารเสพติดและประเภทของสารเสพติดนั้น นักเรียนอาจมีข้อจำกัดในเรื่องของแหล่งความรู้เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ตลอดจนเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับสารเสพติดที่ไม่เพียงพอและอาจเป็นไปได้ว่าสื่อดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุมสารเสพติดทุกชนิด และมีสารเสพติดชนิดใหม่เพิ่ม จึงทำให้นักเรียนสับสนได้ เป็นผลให้ นักเรียนมีความรู้ด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้ด้านอื่นอาจมีแหล่งความรู้ที่เพียงพอเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ที่อยู่ในระดับดี

ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด โดยรวมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับที่ดี (ร้อยละ 67.6 ได้คะแนน 60-75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน) ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด แยกรายด้าน 3 ด้าน(คือด้านสาเหตุของของการใช้สารเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลาง ด้านโทษของสารเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี และด้านการป้องกันสารเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลาง) สอดคล้องกับการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2530) ที่ศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา พบว่าทัศนคติส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้สารเสพติดทุกชนิดมีอันตรายมาก และการศึกษาของ รัชณี พลแสน (2535) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอยู่ในเกณฑ์ดี ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดแยกรายข้อพบว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดเมื่อจำแนกรายข้อ คำถามพบว่านักเรียนมีทัศนคติต่อคำถามทางบวก ข้อที่ 13 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬาเป็นการป้องกันใช้สารเสพติด(ร้อยละ 63.3) ดังนั้น ควรสนับสนุนและส่งเสริมการเล่นกีฬา ประเภทต่างๆ เพราะจากข้อมูลทั่วไปพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เคยกระทำเป็น

บางครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 44.9 จำนวน 93 คน จากนักเรียนทั้งหมด 207 คน) เมื่อมีปัญหาส่วนตัวที่สำคัญมากส่วนใหญ่จะไปปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบิดาและมารดา (ร้อยละ 41.1) แต่ก็น่าเป็นห่วงเพราะมีบางส่วนจะไปปรึกษาเพื่อน (ร้อยละ 22.2)

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .001$) กล่าวคือ นักเรียนเพศชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีกว่านักเรียนชายผลการวิจัยสอดคล้องกับธนวรรณ อาษารัฐ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภูมิหลัง ความรู้ ทัศนคติและการใช้สารเสพติดของผู้ติดสารเสพติดที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 177 คน พบว่า ผู้ติดสารเสพติดเป็นเพศชายร้อยละ 93.22 อรจิ ธนันประภัส (2532) ได้วิจัยเรื่อง วัยรุ่นกับการสูบบุหรี่ พบว่า นักเรียนชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.9 นักเรียนหญิงสูบบุหรี่ร้อยละ 8.6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ($P\text{-value} = .430$) กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นการศึกษาสูงกว่าไม่ได้มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดแตกต่างจากนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นการศึกษาที่ต่ำกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ รุจภรณ์ ภูอมรกุล (2542) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนะเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ พบว่า ชั้นปีที่กำลังศึกษาที่ต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับสารเสพติดไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยแตกต่างจากการศึกษาของ จารุวรรณ ธรรมวิทย์ (2534) ได้วิจัยเรื่อง การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบการบำบัดแผนปัจจุบันและแผนโบราณ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ติดยาเสพติดต่างกันความคิดเห็นต่อวิธีการบำบัดรักษาต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ($r = -.118$ $P\text{-value} = .089$) แสดงว่า นักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมากไม่ได้มีแนวโน้มที่จะทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดดีกว่านักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดน้อยกว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ร.ต.ท.เผด็จ กุลโชติ (2544) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด พบว่า ผลการเรียนรู้กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยผู้วิจัยอนุมานผลการเรียนรู้คือ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดดี แต่แตกต่างจากการศึกษาของดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ (2541) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดให้โทษ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ต่างกัน ประชากรที่ต่างกัน การระบาดของยาเสพติดแพร่หลายต่างกัน และการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัด

ยาเสพติดของรัฐบาล เป็นนโยบายหลัก และการประชาสัมพันธ์ทางการสื่อสารมวลชนที่แพร่หลายและก้าวหน้าขึ้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดของโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ ส่วนดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จึงอาจทำให้มีผลการศึกษาดังกัน ซึ่งนักเรียนอาจมีความรู้มากขึ้นจริงแต่ทัศนคติอาจยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วโรดม ปรีชาวนิช (2542) ที่ได้ศึกษาการเข้าสู่ระบบการค้ายาบ้าในโรงเรียนกรณีศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า คำบอกกล่าวของผู้ใหญ่ในครอบครัวที่บอกว่ายาบ้าเป็นสิ่งที่ไม่ดีห้ามไม่ให้เด็กเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่ประสบการณ์แห่งความเป็นจริงของเด็กพบสิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่ได้รับการบอกกล่าว คือ ผลกระทบจะไม่เกิดการหันที่หันใด เพราะผลการเสพในระยะแรกจะทำให้เด็กรู้สึก มีความสุข ความสบาย เด็กจะเกิดความขัดแย้งในตัวเอง จึงเกิดความอยากรอง ตามวัยที่อยากรู้ อยากเห็น และได้รับแรงกระตุ้นการชักชวนจากเพื่อน ทำให้เด็กตัดสินใจทดลองเสพซ้ำ

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเคยขาดเรียน เคยหนีออกจากบ้าน เคยเล่นการพนัน และเคยสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = .015, .010, .001$ และ $.050$ ตามลำดับ) หมายความว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมเคยขาดเรียน เคยหนีออกจากบ้าน เคยเล่นการพนันและเคยสูบบุหรี่ มีทัศนคติที่ผิด ไปจากความจริงเกี่ยวกับสารเสพติดแตกต่างจากนักเรียนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมเหล่านี้ สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาภรณ์ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา (2538) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษากรณีโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่มาไม่ต่ำกว่า 1 ปี (34 คน) มีการพัฒนาไปสู่การเสพสารอื่น โดยเริ่มจากสุราและกัญชา ร้อยละ 100 เหล้าแห่ง ร้อยละ 29.41 ยาบ้า ร้อยละ 23.52 และเฮโรอีน ร้อยละ 20.58 เมื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกพบว่า หลังสูบบุหรี่จะมีพัฒนาการไปสู่การเสพสารเสพติดชนิดร้ายแรง และสอดคล้องกับมูลนิธิเพื่อการไม่สูบบุหรี่ที่พบว่า การสูบบุหรี่ของเยาวชนเกี่ยวพันกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆอีกหลายอย่าง และสอดคล้องกับ ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน(2547 อ้างใน <http://www.ashthailand.or.th/th/news.php?act=detail&id=803>) ที่พบว่าเยาวชนร้อยละ 71.0 มีปัญหาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตไม่ต่ำกว่า 1 ปัญหา โดยพบปัญหาที่สำคัญ 9 เรื่อง คือการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การเที่ยวสถานบันเทิง เล่นการพนัน ใช้จ่ายเสพติด ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีเพศสัมพันธ์ ทะเลาะวิวาท และการคิดฆ่าตัวตาย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่กับนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มที่สูบบุหรี่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่ากลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ในเกือบทุกพฤติกรรม โดยพบว่าเด็กที่สูบบุหรี่มีโอกาสใช้สารเสพติดสูงถึง 17.7 เท่าของคนที่ไม่สูบบุหรี่ มีเพศสัมพันธ์สูงกว่า 3.7 เท่าดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า 3.5 เท่าเล่นการพนัน 3.3 เท่าเที่ยวกลางคืน 3 เท่า

และมีการทะเลาะวิวาท 1.6 เท่า เฉพาะประเด็นการติดยาเสพติด พบว่าการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์สูงมากกับการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนระดับ ม.ต้น ซึ่งสนับสนุนความเชื่อเดิมที่ว่า การสูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะนำเยาวชนไปสู่ยาเสพติดซึ่งอายุน้อยเท่าใดก็จะมีโอกาสก้าวจากบุหรี่ไปสู่ยาเสพติดมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ (2547 อ้างใน <http://www.ashthailand.or.th/th/news.php?act=detail&id=803>) ที่พบว่าการสูบบุหรี่ในเยาวชนเป็นสัญญาณอันตรายของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ อีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาสำหรับโรงเรียน

5.2.1 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดทุกด้านของนักเรียนอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของสารเสพติด นักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และเนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสารเสพติดก็มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นชื่อและลักษณะต่างๆ ของสารเสพติด การตลาดและวิธีการของผู้ค้า การขนส่งมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการอยู่เสมอ ดังนั้น โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะหากลวิธีนำเสนอการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้นักเรียนทราบเพื่อเป็นความรู้ใหม่ให้กับนักเรียน

5.2.2 ทักษะคิดเกี่ยวกับสารเสพติดทุกด้านของนักเรียนอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทักษะคิดด้านสาเหตุของการใช้และด้านการป้องกันสารเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่าทักษะคิดเป็นสภาพจิตใจที่ค่อนข้างจะถาวร เนื่องจากแต่ละบุคคลได้สะสมประสบการณ์การเรียนรู้ และผ่านการเรียนรู้มากขึ้น อย่างไรก็ตามทักษะคิดอาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ โดยเฉพาะอิทธิพลสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มเพื่อน ซึ่งอาจมีอิทธิพลทางความคิดเมื่อมีการสื่อสารระหว่างกัน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมทักษะคิดที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นเช่น ทักษะคิดด้านโทษของสารเสพติด ส่วนทักษะคิดด้านสาเหตุของการใช้สารเสพติดและด้านการป้องกันสารเสพติดต้องมีกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะคิดที่ดีเช่นอาจมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิด-ปิดภาคการศึกษาช่วยดูแลนักเรียนในความปกครอง และอาจมีการเข้าค่ายเยาวชนป้องกันและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ตลอดจนการส่งเสริมการเล่นกีฬาให้กับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียนที่ดียิ่งขึ้น

5.2.3 ควรจะมีการสุ่มตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประเมินสถานการณ์และการป้องปราม รวมถึงการสร้างกระแส การณรงค์ป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาให้มาก โดยเฉพาะในระดับชั้นและพื้นที่ที่มีอัตราการพบปัสสาวะเป็นบวกสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ระดับการศึกษาต่างกัน 3 ชั้นปีเท่านั้น ควรศึกษาเพิ่มกลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดในภาพรวมของทั้งโรงเรียน เพื่อจะนำผลไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด เพื่อที่จะทราบความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆ เช่นความรู้ ทัศนคติว่ามีความสัมพันธ์และมีผลกับพฤติกรรมอย่างไร
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนหรือกลุ่มประชากรอื่นด้วย เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาสารเสพติดทั้งระบบ

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2524.
- กาญจนา พงศ์พฤกษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกความวิตกกังวลและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติปอดชาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2542.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สำนักงาน, กรอบทิศทาง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปีงบประมาณ 2544. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สำนักงาน, กรอบทิศทาง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปีงบประมาณ 2544. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544.
- จาวรธรรม ธรรมวิทย์. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผลการบำบัดแผนปัจจุบันและแผนโบราณ. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- จิตรา วสุวานิช. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- จิรวัดน์ มูลศาสตร์, อินทิตรา เรื่องสิทธิ์และรัชนี วีระสุขสวัสดิ์. รายงานการวิจัยพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยม จังหวัดอุบลราชธานี, 2543.
- จิระศักดิ์ บุญนุชและคณะ. รายงานการวิจัย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย. กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- ณรงค์ชัย วรรณโคตร. การยอมรับการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายในงานบริการของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชุมชน สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2546. อ้างถึง Boom. (1968).
- คำรง เชี่ยวศิลป์ และคณะ. ยิ้มสู้เรียนรู้ยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม การป้องกันยาเสพติดให้โทษของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ. ชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

- ดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดให้โทษของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ. ชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. อ้างถึง Bloom. (1975).
- ดวงสิทธิ์ ป้อมสุวรรณ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดให้โทษของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ. ชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541. อ้างถึง Gordon Allport. (1971).
- ชนวรรณ อาจารย์. ภูมิหลังความรู้ทัศนคติและการใช้สารเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- ธีระเดช ชิดอรุณ. ทัศนคติของชาวชนบทต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวชนบทที่อยู่อาศัยในเขตและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดอุทัยธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. อ้างถึง Bloom. (1975).
- ธีระเดช ชิดอรุณ. ทัศนคติของชาวชนบทต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวชนบทที่อยู่อาศัยในเขตและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดอุทัยธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2537. อ้างถึง Nunnally. (1959).
- นิระมล เปลียนจรรยา. การใช้กัญชาและสารระเหยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร : การเรียนรู้ทางสังคม. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2531.
- ประภค วาทีสาทกกิจ. เยาวชนสูบบุหรี่ ลัญญาณอันตรายของการมีพฤติกรรมเสี่ยงอื่น : ปัญหาและ อ้างใน <http://www.ashthailand.or.th/th/news.php?act=detail&id=803>. 2547
- ประคอง กรณสูตร. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- ประเสริฐ ต้นสกุลและคณะ. รายงานการศึกษาคุณภาพชีวิตและสุขภาพเยาวชน. สภาพการใช้สารเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2533. กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟุ้ง. พฤติกรรมร่วมและชุมชน. โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี, 2539.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พีรวัฒนา, 2528.

- เผด็จ กุลโชติ, ร.ต.ท. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ อ. เมือง จ. ร้อยเอ็ด.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- พัชรวิวรรณ ประสานพรรณ, ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของครูตำรวจตระเวนชายแดนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาสังแวดล้อม) : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อ้างถึง Good. (1973).
- พรวิศิษฐ์ วรวรรณ. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของเยาวชนไทยในชุมชนแออัดเพื่อการป้องกันยาเสพติด. วารสารสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2535.
- ภาวิณี อยู่ประเสริฐ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสาธารณสุข, 2540.
- รัชนิ พลแสน. ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- รุจภรณ์ ภูอมรกุล. ความรู้และทัศนะเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.
- ลาดทองใบ ภูอภิรมณ์. หนังสือพลาแนมัย รายวิชา พ 503-504 สุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- วรางค์ บุญช่วย และคณะ. รายงานผลการสำรวจยาบ้าในสถานศึกษา. กองวัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. กระทรวงสาธารณสุข. 2541.
- วโรดม ปรีชาวนิช. การเข้าสู่ระบบการค้ายาบ้าในโรงเรียน กรณีศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2542.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. ครอบครัวกับวัยรุ่นในการพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2537.
- วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536.
- วุฒิภาพ ภาพยนตร์. ความประพฤติดีดปกติ ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

- ศักดิ์นา บุญเปี่ยม. ทัศนคติของผู้ป่วยยาเสพติดที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการบำบัดรักษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลชัญญารักษ์ กระทรวงสาธารณสุข.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ศรีศักดิ์ จามรมาน. การสูบบุหรี่ของนักเรียนนักศึกษาและพฤติกรรมปัญหาที่เกี่ยวข้อง อ้างใน <http://www.ashthailand.or.th/th/news.php?act=detail&id=803>. 2547
- สกุรัตน์ คุณาวรงค์ และคณะ. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดของผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นและศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- สนิท สมัครการ และคณะ. พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของหนุ่มสาวไทย. รายงานวิจัยของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2530.
- สิริพงษ์ วัฒนศรีทานัง และคณะ. รายงานการวิจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย. 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- สุชาติ โสมประยูร. การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- สุภาภรณ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา. ทัศนะและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.
ภาคินิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. การศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชน ย่านชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2533.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จังหวัดอุบลราชธานี 15 กุมภาพันธ์ 2545. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คำสั่งที่ 16/2546 เรื่อง แนวทางการดูแลผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่มาแสดงตนต่อทางราชการ 25 มีนาคม 2546. (เอกสารอัดสำเนา)
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. 2530. (เอกสารอัดสำเนา)
- อรจิ รัตน์ประภักษ์. วัยรุ่นกับการสูบบุหรี่ : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มเพื่อนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- อนันต์ชัย เชื้อนธรรม. รายงานการวิจัยการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนในประเทศไทยและแนวทางการควบคุม. 2529. (เอกสารอัดสำเนา)

- อารีย์ เงินเข้ม. พฤติกรรมกำบังกำการสาคดมสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2539
- อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์. ทัศนคติและปฏิกิริยเชิงอ้านัยของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศาสตรมหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522
- อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์. การวิเคราะห์แนวโน้มของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร.
 ศูนย์ประสานงานกลางองค์รภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด สภาสังคมสงเคราะห์แห่ง
 ประเทศไทย. ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2533.
- Kolasa,B.J. Introduction to Behavioral Science for business. New York : John Wiley And
 Sons Ine, 1969.
- Reeder,W.W. Level of Abstraction and Generation of their Uses , 1971
- Thurstone, L.L. Attitude can be measure : In attitude theory and measurement. New York :
 John wiley and Sons, 1967.
- Triandis, H.C. Attitude and Attitude chang. New York : John wiley and Sons, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม.....

เรื่อง ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ข้อมูลต่างๆจะเป็นความลับ การนำเสนอผลการศึกษาคือจะทำในภาพรวม ดังนั้นจึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการนำผลการศึกษาไปใช้
3. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด
4. โปรดอ่านคำชี้แจงในแต่ละตอนให้เข้าใจก่อนตอบคำถาม และขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษา

ขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

นายธนาวุฒิ พรหมดี

นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด

คำชี้แจง

แบบทดสอบนี้เป็นเรื่องของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด ในแต่ละข้อความมี 2 ตัวเลือก ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ถูก เมื่อข้อความดังกล่าวตรงกับสิ่งที่ตรงกับที่นักเรียนรับรู้มา หรือจำได้ หรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ผิด เมื่อข้อความดังกล่าวไม่ตรงกับสิ่งที่นักเรียนรับรู้มาหรือจำได้

ข้อความ	ถูก	ผิด
ความหมายของสารเสพติด		
1. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่งแล้ว ทำให้ร่างกายมีความต้องการที่จะเสพสารนั้นต่อไปอีก
2. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่งแล้ว ทำให้ร่างกายมีความต้องการเพิ่มปริมาณสารนั้นมากขึ้นเรื่อย ๆ
3. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่งแล้ว เมื่อต้องการหยุดใช้สารนั้นก็สามารหยุดได้ทันที
4. สารเสพติดคือ สารที่เข้าสู่ร่างกายโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันระยะหนึ่งแล้วจะทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกายเท่านั้น ไม่มีผลเสียต่อจิตใจ

ข้อความ	ถูก	ผิด
ประเภทของสารเสพติด		
5. เฮโรอีน เป็นสารเสพติดที่มีฤทธิ์กดประสาท
6. แอมเฟตามีน (ยาบ้า) เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท
7. กัญชา เป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท
8. คีมีเหล่านี้หรือเบียร์มากจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท
สาเหตุของการใช้สารเสพติด		
9. กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพล ต่อการใช้สารเสพติด
10. การทดลองใช้สารเสพติดไม่มีผลต่อการติดสารเสพติด
11. การใช้สารเสพติดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น
12. ปัญหาของสังคม สิ่งแวดล้อมไม่มีผลต่อการใช้สารเสพติด
13. ครอบครัวแตกแยกเป็นสาเหตุหนึ่งของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น
14. วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ทำให้ติดสารเสพติดได้ง่าย
โทษของสารเสพติด		
15. การใช้สารเสพติดเป็นประจำจะทำให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายทำงานได้ดีขึ้น
16. สารเสพติดจะทำให้สมองเสื่อม
17. การใช้สารเสพติดจะทำให้ภูมิคุ้มกันร่างกายลดลง
18. ผู้ใช้สารเสพติดจะมีจิตใจที่ไม่ปกติ เช่น ง่วง ซึม หวาดระแวง
19. การใช้เข็มฉีดยาสารเสพติดร่วมกันจะทำให้ติดเชื้อเอชไอวีได้
20. การใช้สารเสพติดปริมาณมากทำให้หัวใจเต้นผิดปกติและหมดสติได้อาจตายได้
21. ผู้ติดสารเสพติด ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม
การป้องกันสารเสพติด		
22. การแก้ไขปัญหาสารเสพติดเป็นหน้าที่ของทางราชการเท่านั้น
23. โครงการโรงเรียนสีขาวเป็น โครงการที่รณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์
24. ผู้ที่ติดสารเสพติด ทางด้านสาธารณสุขถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดและช่วยเหลือจากสังคมในการเลิกใช้สารเสพติด
25. การป้องกันปัญหาสารเสพติดที่ดีที่สุดนั้น ต้องเริ่มจากตัวเราก่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม ทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่านที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
สาเหตุของการใช้สารเสพติด					
1. สารเสพติด คือเพื่อนยามเครียด
2. คืมเหล้า เบียร์ ทำให้กล้าตัดสินใจ
3. ความทุกข์ลืมิได้ถ้าใช้สารเสพติด
4. ใช้สารเสพติดเพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้
5. ใช้สารเสพติดเพื่อให้มีประสบการณ์
6. หากเพื่อนทำเราต้องกล้าเสพสารเสพติด
โทษของสารเสพติด					
7. ติดสารเสพติด ทำให้ผลการเรียนแย่งลง
8. การติดสารเสพติดทำให้มีพฤติกรรมที่ เป็นปัญหาต่อโรงเรียนได้
9. ติดสารเสพติดมีผลกระทบต่อสังคม
การป้องกันสารเสพติด					
10. เพื่อนชวนเสพสารเสพติดเราต้องปฏิเสธ
11. ครอบครัวที่อบอุ่นป้องกันการติดสาร เสพติด
12. ทุกคนควรมีบทบาทในการต่อต้านสาร เสพติด
13. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา เป็นการป้องกันใช้สารเสพติด
14. ผู้ที่เลิกติดสารเสพติดคือผู้ชนะใจตนเอง
15. ควรหาวิธีการแข่งครู่เมื่อเพื่อนมี พฤติกรรมใช้สารเสพติด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายธนาวุฒิ พรหมดี
ประวัติการศึกษา	-ระดับประถมศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านนาโพธิ์ อ.บุญจริก จ.อุบลราชธานี -ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอ่างศิลา อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี -ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเดชอุดม อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี -พยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี ปีการศึกษา 2532 พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. โรงพยาบาลสิรินธร อ.สิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี 34350
ตำแหน่ง	
สถานที่ทำงาน	